

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXX.

4. ČERVNA (JUNE) 1938.

ČÍSLO (NO.) 932.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

Česká Žena

Published Weekly

Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.Published by the
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
OF ST. LOUIS, MO.

Předplatné:

Pro Spojené Státy.....\$2.75
Do Evropy a Kanady
a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: Address:

"ČESKÁ ŽENA"

1611 So. 11th Street St. Louis, Mo.

29. Neděle - Maria Magd. z Pol.
30. Pondělí - Zdislava; Johanna z Ak.
31. Úterý - Anděla; Petronila; Kamila

Červen - June

1. Středa - Fortunat; Pamfil; Kandida
2. Čtvrtek - Marcellin; Petr; Blandina
3. Pátek - Klotilda; Paula; Oliva
4. Sobota - Vigilie; František

NOVÉ OBJEVY V ASTRONOMII.

Latinská slovo "astrum" znamená hvězdu. Astronomie se zabývá vědou o hvězdách.

Ku zkoumání hvězd byly již před staletími postaveny hvězdárny. Moderní veliké hvězdárny byly vystavěny ve Spojených Státech. Největší z nich je na Mount Wilsonu v Kalifornii u města Pasadeny. Mount Wilson má výšku 2,000 metrů nad mořskou hladinou.

Tyto americké hvězdárny mají dalekohledy obrovských rozměrů. Jsou v nich čočky, které mají průměr dvou až tří metrů. Tyto dalekohledy neboli reflektory dávají hvězdářům snímky fotografické z oblohy hvězd, kteréžto snímky slouží pak ke studiu těles, nalézajících se ve vesmírovém prostoru.

Ve hvězdárně university Chicago, Yerkes, pracuje astronom Leo Struve, ruský emigrant. Jemu se podařilo objeviti největší hvězdu, kterou pojmenoval Epsilon Aurigae; nalézá se za souhvězdím vozu. Tato hvězda má průměr 6,500 milionů kilometrů. (Naše zeměkoule má v průměru jen 12,713 kilometrů.)

Slunce má v průměru 1,391,000 kilometrů. Do slunce by se vešlo 1,299,000 našich zeměkoulí!

Slunce je vzdáleno od naší zeměkoule 149 milionů kilometrů. Hvězdáři ale počítají vzdálenost hvězd od naší zeměkoule na astronomickou jednotku, to jest: jeden světelný rok. Ten světelný rok měří 946 bilionů kilometrů.

Dosud byl za největší hvězdu považován Antares, který se nalézá za hvězdou Skorpionu; má v průměru 640 milionů kilometrů. Stálíce-hvězdy, které vidíme za jasné noci na obloze, jsou od naší zeměkoule vzdáleny několik set světelných roků.

Všechny tyto objevy pomocí reflektoru dávají astronomům látku k bádání vesmírového prostoru v rozměrech dosud netušených. Proti těmto rozměrům vesmírového prostoru je lidská

chápavost úplně bezmocná a nedostatečná.

Zde jsou důkazy všemohoucího Stvořitele přímo ohromující.

A čím jsme u srovnání s těmi ohromnými tělesy ve vesmíru my?

Lidé kratičkou chvílí zde žijí, ale ve své hloupé pýše, při svém sobectví otravují sobě a jiným život, ženou se po tom, co svatý Pavel nazval stercora—hnůj—; vraždí v děsných válkách miliony ubohých mladých, nevinných lidí a myslí, že v tom je "sláva" a smysl lidského života! Zvláště v dnešní době lidstvo třeští, blázní a má zato, že v tom železe, v těch kanónech a otravných plynech je štěstí, že bolševická světová revoluce přivede jakýsi ráj na zem a zatím je to bezmezná utrpení, záhuba milionů, smrt', otročina, peklo!

Důležité Upozornění

CT. ČTENÁŘŮM A ČTENÁŘKÁM "HLASU" A "ČESKÉ ŽENY".

Často jsme upozorňováni poštovními úřady, že časopisy se nemají dle zákona odběratelům poštou zasílat, když nejsou ku předu předplaceny. Proto se musíme řídit dle tohoto zákona a zastavit časopisy těm, kdož za delší dobu dluží. Neradi posíláme účty a zastavujeme časopisy těm, kteří je velmi rádi čtou a o ně se zajímají, a proto uctivě žádáme všechny čtenáře a čtenářky, aby co nejdříve si zaplatili dlužné obnosy anebo časopisy si předplatili. - Nemáte-li peněz nyní, pište nám, kdy Vám bude možno jistotně předplatné zaslat. Tímto nám ušetříte práce, starostí i poštovného.

Těm, kteří si pošlou v nejbližší době doplatné a předplatí si časopis na jeden rok, zašleme ZDARMA jednu z těchto zajímavých knih: "Povídka mého života", "Dědeček", "Mezi otrokáři" (3 díly), "Železný král" a "Jediný muž v rodině."

Čtenářům, kteří mají předplaceno ku předu, děkujeme za jejich podporu pro udržení českého katol. tisku a české řeči v Americe. Setrvejte s námi a pokuste se o jeho zlepšení a rozšíření mezi krajany!

VYDAVATELSTVO "HLASU" A "ČESKÉ ŽENY".

1611 South 11th Street

St. Louis, Mo.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROČ. (VOL.) XXX.

ST. LOUIS, MO., 4. ČERVNA (JUNE) 1938.

ČÍSLO (NO.) 932.

Eucharistie vítězí a zvítězí.

Napsala M. Sadovská.

Mnozí svatí a světice vnímali při svatém přijímání skutečnou přítomnost Božského Spasitele svými smysly.

Tak na př. Gemma Galgani, jedna z těch, kdož byli v nedávné době blahorečeni, viděla v chrámě Spasitele živého — bez roušky svátostné; ba, zdálo se, jako by nečinila rozdílu mezi blažeností nebeskou a slastmi "ráje Ježíšova", jichž duše okouší u Stolu Páně. U svatostánku cítila takový žár v srdci, způsobený návalem lásky, že jí připadalo, jako by měla shořeti a v popel se proměnit. Svatá Hostie zanechávala v jejích ústech velmi libý pocit, chutnající jako balsám. Někdy pocítila i chut nejvyšší Krve. Blaženost a líbeznost při tom jí vynutily slova: "Kdyby Spasitel pokračoval v těchto mimořádných projevech přízně, nevydržela bych toho déle než tak měsíc nebo dva."

Mezi svatými dětmi je mnoho těch, jež viděly ve svaté Hostii Krista Pána. Jej chutnaly, s Ním rozmlouvaly tak, jak by nebyl zastřen svátostnou způsobou. Sv. Veronika Juliani jako čtyřletá cítila nebeskou vůni, když se maminka vrátila z kostela, majíc v Srdci eucharistického Krista. Když sama šla po prvé k sv. přijímání, cítila takový žár v srdci, jako by byla něco ohnivého požila. Sv. Gerard Majella ve věku 7 let—kdy toužil vroucně po sv. přijímání a podle tehdejších předpisů církevních nebyl

ke Stolu Páně připuštěn—dostával od samého Spasitele Pokrm nebeský. Zřel Božské Jezulátko, jak s oltáře sestupuje k němu a dává mu svatou Hostii. Že andělé přinášeli světcům sv. Hostii, o tom se píše v životopise světců často (na př. v životopise sv. Stanislava Kostky, sv. Gerarda a j.). Z osob za našich dob žijících je to stigmatizovaná Terezie v Konnersreuthu, která zří při sv. přijímání samotného skutečného Spasitele a cítí všemi smysly Jeho přítomnost až do doby před novým svatým přijímáním. (O tom píše kněží, kteří jí kdy podávali Tělo Páně, mezi jinými prelát Molz.) Celá bytost té prosté dívky vyzařuje takové štěstí, že sám její duchovní vůdce bývá tím neobyčejně pohnut.

Eucharistické zázraky mnohdy byly spatřeny více osobami, ano i celými zástupy.

Eucharistický zázrak na ostrově Réunion z roku 1902.

Jest jedním z nejvýznamnějších a nejpozoruhodnějších; událost se na počátku 20. století, v době, kdy ve jménu materialistické vědy popíráno bylo zjevení Boží a božství Kristovo, vůbec celé učení Církve katolické a dokazována nemožnost zázraků. (Zázrak ten byl podrobně popsán ve "Vidění Páně", ročník IV., číslo 4.)

V den, kdy byla vystavena Nejsvětější svátost oltární, kněz, který sloužil mši sv. před vystavenou svatou Hostií, spatřil nad

okruhem monstrance velmi zřetelně se rýsující aureolu v podobě krásné koruny, která krásila lidské čelo a dvě sklopených očí. Při opětovém pozorování nadpřirozeného zjevu kněz jasně uviděl na božském obličejí nos a tváře a byl dojat výrazem bolestného smutku, zračícího se na obličejí Páně; oční brvy byly řídké a dlouhé, bylo patrné, jak čněly vpřed na víčkách. Kněz, odslouživ mši sv., vrátil se do sakristie a ptal se ministrantů, co vidí: viděli totéž. Za chvíli oznamoval jeden 16letý student, že Spasitel se zjevuje ve svaté Hostii, že lze zřítí Jeho božský obličej. Totéž hlásilo několik řeholnic. Zázrak viděla většina přítomných lidí a mnozí z nich vyšli do ulic rozhlašovat, jaký div se děje v chrámu sv. Ondřeje. I přicházely zástupy lidí: nevěřící valili se do kostela s věřícími a většina z nich nemohla se odtrhnouti od tváře, jež je uchvacovala. Aureola byla barvy popelavé, čelo, obličej a víčka, zavírající oči byly zsinale jako u nebožtíka. Štěstí přálo toho dne nejvíce dětem a hříšníkům. Přicházely osoby špatného života, jež jindy nechodily do chrámu—a hle, viděly ve sv. Hostii obličej Kristův, vousy, vlasy a slzy v očích, ba, několik jich spatřilo na Božské tváři i kapky krve. Kněz zkoumal zázrak, pozoruje monstranci se všech stran, a dostalo se mu důkazů o pravdivosti toho zázraku. Tvář Spasitelova se měnila, na

kněze zírala a z podoby mrtvolné nabývala podoby oživené — barvou a pletí obličej jako by ze spánku smrti probuzeného. Lidé činili všechny možné pokusy, aby zjistili pravdu; pozorovali přesvatý obličej s různých stran, posléze zhasli svíce a zavřeli oknice, aby dosáhli úplné tmy. — Svatou Tvář bylo viděti za všech okolností, ona zářila i ve tmě. Ze stů a stů hrdel ozývalo se volání, plné víry a údivu. Jedna slečna, dobrá malířka, načrtla obličej Božského Spasitele, jak jej viděla, snažíc se mu dodat výrazu hlubokého smutku, který tolik dojímá všechny diváky. Starosta města, jenž nechodíval do chrámu, tentokrát přišel a také viděl ten div. Asi ve dvě hodiny odpoledne stkala se změna; tvář Spasitelova zmizela a místo ní ukázal se uprostřed posvěcené Hostie zázračný kříž, na způsob reliefu vpřed do Hostie; nahoře i dole přečníval obvod Hostie o dva neb tři centimetry. Hostie se jevila maličkou za tímto křížem a byla bílá jako sníh, což se jindy nedálo. Osoby, mající bolavé oči, které jindy na oltáři nic nerozeznávaly, viděly velmi jasně zázračný kříž až na samém konci kostela, 50 metrů dlouhého. Při nešporách, když se zpíval verš "Tantum ergo", krucifix zmizel a svatá Hostie ztratila skvoucí úbělost. Zázraky na ostrově Réunion dotvrdilo sta a sta osob svými podpisy; četní hříšníci se obrátili a náboženský život stal se v celém okolí vroucnějším. Spasitel se zjevil v monstranci proto, aby lidem ukázal jednak svou bolest nad jejich hříchy, jednak nesmírnou lásku, s jakou se za nás ve svaté Hostii obětuje, aby od nás odvrátil tresty svého Otce, a aby od nás vylil přehojnou míru svých milostí. V Církvi svaté bylo mnoho divů podobného rázu, jež dosvědčily obrovští zástupové lidu. Tak na př. 20. ledna 1905 v Manzenedě ve Španělsku tisícové byly svědky toho, jak při výstavě Nejsvětější svátosti, pořádané redemptoristy na

ukončení misií, z monstrance se týčila postava csmiletého Jezulátka s ranou v srdci, které vzťahovalo ruce k přítomným davům jako by je chtělo obejmouti.

Mnoho hříšníků se tehdy obrátilo, kněží nestačili zpovídati a podávat Tělo Páně. (Sbírka příkladů F. Spiraga, str. 451.) (Pokračování.)

Vdavky Nanyňky Kulichovy

A CO SE KOLEM NICH SBĚHLO.

Ze života drobných Pražanů.

Napsal Ignát Herrmann.

DÍL I.

1. Nanyňku nepozvali.

Byl mlhavý lednový den - ale co pravíme, že mlhavý! Co se toho dne nad Prahou vznášelo, nebyla žádná slušná, řádná mlha, jak je v přírodě zavedena a jak se na ni pamatujeme z časů, kdy se mohlo bez urážky říci, že je mlha, poctivá bílá - nebo chcete-li - třebas i šedivá mlha. Co se toho dne Prahou rozlézalo a všechny ulice a náměstí zalévalo, byla jakási kaše barvy čokoládové a bylo v ní namícháno všeho, čím pražská dlažba v zimě oplývá, co vyletí z pražských komínů a ze stok vystoupí. Jen po čokoládě v ní nebylo památky.

Nalezlo té mlhy taky na dvůr starého domu kdesi v Kateřinské končině, v němž bydlila paní Angelina Knedlhansová, ba, nacpalo se jí tam bezmála víc, než se vešlo. Svítili ve všech bytech skoro do samého poledne a div že nerozsvěcovali hned zase po obědě. A to v patrech. Můžeme si tedy pomyslet, jak bylo v přízemku. Ale nejhůře snad bylo v koutě dvora na pravo z průjezdu, v příbytku, nad jehož polozasklými dveřmi visela na křivo stará, oprchalá tabulka s nápisem sotva čitelným: Domovník.

Tam bydleli Kulichovi, domovníkovi.

Bylo po polednách, otec Kulich odpočíval na pohovce v pokojíku a doháněl spánek, který mu byl za noci ukrádán opozdílymi nájemníky. Byl to sice dům pořádný, ve kterém nebylo mnoho hýřilů a

nočních ptáků, ani končina k tomu příliš nesváděla. Přece však byli dni a lépe říkouc noci, kdy ne jeden obyvatel a podnájemník se pozdržel "přes desátou", a pak třeba do třetí a čtvrté ranní neminulo hodiny, aby kdosi otce Kulicha nezburcoval a z teplé postele nevyhnal. Musili bychom sami býti domovníky a třeba jenom na týden, abychom spravedlivě uznali, jaká je to hořká povinnost. Vyzvoní tě kdosi z teplého lůžka, vypudí na sychravý noční vzduch, ve studivý sníh, v pichlavý déšť, a sotva jsi vpustil do domu jednoho tuláka a vyprovodil jej až ke schodům, sotva jsi se poznovu zachrul do vychládajících peřin a zadřímneš - břink, břink! - zvoňček nade dveřmi poznovu zaječí a zas musíš z doupěte svého, abys odemkl jinému. A tak se ti děje třeba desetkrát za noc.

Byl masopust, a tu lidem jinak sebe pořádnějším zachtělo se časem užítí světa a jeho radovánek. Právě dnes otec Kulich přečkal takové šteurmování, jak tomu říkal. Máme-li pak říci pravdu, milejší mu bylo vstávat a odmykat po půlnoci, poněvadž tu platil každý po šestáku. Snad nerad, ale po šestáku. Kdo však se vracel před půlnocí, odbýval ho bídými pěti nováky. - Jakoby nebyla stejná psota, musí-li člověk z vyhřátých peřin před dvanáctou či po dvanácté.

V kuchyňce blízko plotny něco šplouchalo. - Ale bylo třeba dobrých zraků a hezké chvíle rozdivání, abys poznal, že se tam nad

škopkem hrbí paní Kulichová a myje nádobi od oběda. Plácala do škopku hadrem skoro jen po paměti a chvílemi sama nevěděla, co právě popadla.

V druhém koutě, za policií, sedělo taky cosi živého a chvilkami povzdychávalo - nebo dokonce vzlykalo? Nebylo na to vidět. A chvilkami se paní Kulichová do toho kouta obracela a nevrle domlouvala:

"Povídám ti, Nany, nebreč! - A chceš-li brečet, tedy pojď a nabreč mi tadyhle do škopku - voda mně vychládá a všecko se mi na prsty lepí. - Sotvaže vidím, mám-li ruce ještě ve škopku nebo v čem. Nebreč, Nany, povídám ti! - Je to k vzteku, že tě Knedlhansovic nepozvali, ale myslíš, že jen tebe to žere? - Věř mi, holka, že je máma ve svém dítěti ještě víc uražena než ty sama. Ale já ti vždycky říkala, Nany: nelez mi tam pořád, nechod tam! - Nechtělaš poslechnout, teď to máš. Víš, konečně každý omrzí. - Ať jim Pán Bůh ten domácí bál požehná - mlč, uděláme si ho jednou taky. A nebreč, ať neprobudíš tatíka! Víš, jak vyvádí, když mu taky odpolední spaní někdo přetrhne."

Plačící Nanyňku nebylo vidět, jak jsme již řekli, ale dokonce už ji nebylo slyšet. Svoji výstřelou paní Kulichová nesmírně přepínala. Otec Kulich spal velmi důkladně. . . .

"Nebreč, hloupá," pokračovala matka. "A pamatuj si, že chudého člověka si jen tenkrát všimnou, když ho mohou potřebovat. Ano, na výlety v létě jsi jim bývala dobrá, - to si milostpaní pokaždé vzpomněla (paní Kulichová teď pitvořivě napodobila: Nedovolili by Andulk s námi, paní Kulichová? Je tak hezky, a bude nám veseleji. . . . Ale proč tě zvali na výlety? Abys jim tahala košík s menáží a prázdný abys nosila domů. Nechtěla jsem nic říkat, myslila jsem si: užij, holka, dokud jsi mladá! A myslila jsem si: no, připleť se takhle do lepších rodin, - jsou nové známosti, to člověku nikdy neškodí. Ale abych řekla upřímně: dvakrát ráda jsem to ni-

kdy neviděla. Přece jsi byla všady jenom jak ocásek, přílepek. - A když se po tobě asi někdo ptal, řekla milostpaní svatosvatě pokaždé: To je našich domovníků!"

Panička švihla teď hadrem, jímž hrnečky ve škopku vytírala, až jí do tváře vystříklo.

"To víš! To se neřekne: slečna Kulichová. Ačkoli vlastně pro celý ostatní svět jsi slečna Kulichová. Nebo už vedle v domě nikdo nemá práva říkat: to je domovníkovic. Tam zas mají svoje domovníky, a ty jsi pro všechny ostatní domy v Praze jako každá jiná. - Proto ti povídám, nebreč, Nany. Milá holka, člověk se shledá se vším na světě, ale s ničím tak bezpečně, jako s nevděkem, pamatuj si. - To se ví, ať bylo co bylo, - vždycky jsme jim byli dobří. 'Jsou tak dobrá, paní Kulichová, nemohli by mi na chvilku nahoře pomoci?' - 'Jsou tak dobrá, nemohli by nám jejich pán tuhle bednu rozstípat?' - 'Nemohli by nám tohle, ono . . .?' - A to přes tu chvíli, málem aby tady byl člověk jen pro ně. Půdu vymetat, u vozu s uhlím stát, při prádle pomáhat - ano, na to jsme jich užili! - Ale na domácí ples ne, to si na tebe nevzpomenou, tu o tobě nevědí. To jsi sprostá, víš, to jsi domovníkovic."

Jako by posledním slovem oleje do ohně byla přilila - z kouta ozvalo se teď zavlyknutí silné a nepochybné. Chtíc uchlácholiti lítost Nanyňčinu a zažehnati jí, - matka Kulichová jen ji podnítila. Místo utišení doopravdy ji rozplakala. Snad právě opětným připomenutím, že jest Nanyňka jenom domovníkovic. Tím panička chybovala. Či že jest, věděla Nanyňka dávno, od chvíle, kdy rozumu nabírala. Byla to věc nezměnitelná. - Nanyňku snad nikdy to nehnětlo. Do nedávna jistě ne. Ale zdali snad včera nebo předevčírem nepřišla chvíle, kdy si přála, aby byla někým jiným než pouhou dcerkou domovníkovic? - Z příčiny, které by nikomu na světě nebyla zjevila? - Něco takového matce Kulichové ani ve snách nepřipadlo.

Zdali vůbec matka tak dojista věděla, proč se její dcera dnes roztesknila? Zdali proto, že ji paní Knedlhansová nepozvala? Vždyť Nanyňka nic neřekla. Ale ježto mlčela, utvrzovala tak jen matku, že jiné příčiny není.

A tak tedy rozuměla matka jejímu rozpoložení. A jako by teď bylo pocítila, kterak rozrývá nitro dceřino, pokračovala mírněji a chlácholivěji:

"Neplač, Nanyňko, sic mě taky rozbřečíš. - Víš, neříkala jsem nic po celý ten čas, přála jsem ti to, myslila jsem si, že si tak naděláš známostí ve vyšších kruzích, víš? Vždyť ty taky nikde neděláš ostudu. Jsi k světu - já vím, holka, jak po tobě Rambousek očkem hází, a dej ti Pán Bůh, abych se v něm neomýlila. Vždyť my staří tuhle otročinu děláme jen pro tebe, Nanyňko! To zpětrhané spaní tatínkovo, holka, a to moje smeččení po celém domě - že vypadám pořád jako ranec hadrů - to je pro tebe! Ty šestáčky, co jich krom drahého živobytí zbude, jsou pro tebe, Nanyňko. Tam ta knížka z městské pražské (spořitelny), co je v prádelníku pod cejkami, ta je tvá, to ty dobře víš. - A vždyť já tě šatím, abys taky k něčemu vypadala, a nikdo, povídám nikdo se za tebe nemusí stydět! - Tančit umíš; hubu umíš otevřít, směš mezi lidi - báli se snad, že bys jim tam udělala blamáž? . . . Tak už nebreč, dítě, - půjdeš se mnou do věnečku, kde si všechno zaplatíme, nikoho se o nic neprosíme, vytančíš se jako blázen, - porci zmrzliny ti dám, do rána tam zůstaneme! - Ale nebreč! - Když nepozvali, nepozvali. U domácích taky mají bály - taky tě nezvou. U radů taky mají bály - a taky tě nezvou. - Jsme chudí, holka. Říká se: chudoba cti netratí - ale hrom do ní má uhodit! - Jen až vyhraje, dítě, pak uvidíš. - A myslíš si, že mě to nežere? Ale můžu já tě tam odnést v zástěře jako kůtě a pustit tě do pokoje? - Ostatně co jsem to řekla? Báí? Jaký pak bál, holka! Pozvali si tam několik známých na večer, a víš dobře, proč. No, pro pana

Saloupka, aby se na to konečně rozběhl, aby se přece nějak do Albínky zakousl. Trvá ono to paní Knedlhansové trochu dlouho, už by ji taky ráda odbyla. Z dlouhých známostí nekouká žádná do brota, zvláště když bydlí ženich pod střechou a tak do všeho vidí. Jaký pak bál, povídám? Nemáš čeho litovat. Kde by taky nabrali na bály! Panička je vdova, - tu svou pensi pobere jednou rukou, Albínka za celý rok mnoho práce nepotrhá, a ty vdané dcery jí do kuchyně nenamostí. Zdá ono se mi, že ani s milostpaní matkou tuze nevaří. Kdy pak se zde ukážou! - A tak abych ti pravdu řekla, jsem nakonec ráda, že tě nepozvali. - Víš, nebude zač sekat komplimenty na všechny strany. Neužiješ, nepoděkuješ. Možná, že bych tě ani nebyla dovolila, abys tam nebyla jako pouhý oušlapek. Kriste Pane, to byla nahoře rána! Zas tam někomu pazoury upadly, že nemoh' dveře držet. Všechno rozbijou, otřískají, a pak pokaždé jenom na pana domácího: vášnosti, tuhle - vášnosti, tamhle - samými správkami aby se ze všeho rozdál. Ještě štěstí, že je pán opatrný, že nedá nic dělat. Když rozbijou, ať si dají spravit. - Pro pána krále, to někdo spad' se schodů? Jako by kanony válel . . ."

Milhou ve dvoře řítilo se cosi, - kmitlo se kolem oken, zatřukalo na dveře kuchyňky.

"Koho zas čert nese!" broukla matka Kulichová, ale již spěchala, aby nohou odkopla vlhký hadr, - jímž byly dveře u podlahy obloženy, aby štěrbinou pod nimi netáhlo, a otvírala.

"I vida, vida - to je Baruška od milostpaní Knedlhansové. Co pak nám nesete?"

Do pootevřených dveří vecpala se půlí těla nadělaná dívka a vyřizovala:

"Dává prosit milostpaní, aby tam přišla slečna Andulka, na nějakou radu stran šatů - slečna prý tomu rozumí."

"Aby nerozuměla," hovořila paní Kulichová, "vždyť nic jiného nedělá nežli šaty šije. - Že dává pěkně rukulíbat a hned že přijde."

Baruška zmizela ve dvoře, kašovitou mlhou pohlcená, a paní Kulichová obrátila se do kouta:

"Tak vidíš - možná, že ti teďka řeknou. - Honem, oři si vlhkým ručníkem oči, abys nevypadala jako svatá Jenová - já ti zatím vyndám ty růžové šaty - nic jináč, dítě, nežli že tě teďka pozvou. - Jinak by tě nevolali. Běž, běž, Nanynko . . ."

V kuchynce se skoro na okamžik rozsvětlo, jak náhle zazářila tvář paní Kulichové, a mateřské její srdce radostí prudčeji zabušilo. . . .

2. Nanynka byla na bále.

Nad Prahou probouzel se den zcela podobný zasmušilému večeršku. Ve hlubokém dvoře starobylého domu, který byl svěřen dozoru manželů Kulichových, ležela skoro ještě čirá noc. Obyvatelům, kteří měli okna do dvora, rozednívalo se v zimě aspoň o hodinu později, a další hodinu pak ještě trvalo, než o paprscích slunečních zvěděli také Kulichovi v přízemním svém brlohu. Toho dne však nebylo ani památky po nějakých slunečních paprscích. - V přírodě vypadalo to, jako by slunce bylo nadobro umřelo, a vzházející jitro nedělní tvářilo se ve svém rubáši mlhovém, jako by šlo nebožtíku dobrému slunečku na pohřeb.

Jedna z postelí v pokoji zapraskala, zastenala ve všech drážkách a čepech, kdosi vstával. To byla matka Kulichová. Neprobudilo ji denní světlo - nebylo ho tu ještě - ale starý zvyk. Hádala neomylně, že jest aspoň sedm hodin, a možno, že více. Bylat' slyšela odbíjeti pátou ranní, usnula zas a slyšela pak vyzváněti na ranní mši o šesté s věže nedalekého kostela. I potom ještě usnula, ale již spánkem lehčím, do něhož zdaleka zaléhal šumot probouzejícího se okolí. Ted' procitla nadobro a vstávala, aby zchystala snídani.

Z kuchyně ozývalo se mocné chrápání otce Kulicha, kterýž někdy ve čtyry hodiny byl zburcován, aby odemkl bálečníkům od Knedlhansů. Po tomto posledním

vyrušení tedy ulehl vzývaje všechny nebešťany, aby již měl svatý pokoj, a usnul spánkem tvrdým, těžkým, hlasitým a nepřekonatelným. A teď spal "jako krokodýl", jak o něm říkala matka Kulichová.

Obleknuvši a navázavši na sebe, co bylo na židli - a trvalo to hodnou chvíli - vyšourala se matka Kulichová v bačkorách do kuchyně, pro nádobí na snídání, a vrátila se brzy. Ztichounka otvírala, ztichounka za sebou dovírala. Ne proto, aby nevyrušila tatíka, neboť po takové neklidné noci nevybouřila by ho ani střelba na velkou vodu v Podskalí; ale aby nevzbudila Nanynku, která spala na druhé posteli v pokojíku.

Podářilo se jí. Nanynka chrupala dále. - Neprobudilo ji ani, když matka zatápěla pod plotnou, podpalující hraničku dříví, narovnanou již z večera, a neprobudilo ji, když Kuliska dřepela na nízkou podnožku blíž kamen a mlela kávu. Vše to byly zvuky, které se ozývaly denně a kterým Nanynka tak byla uvyklá, že vždy spala klidně dále, dokud k ní matka nepřistoupila, nezatřásla jí a nezvolala: "Nany, je čas, vstávej!" . . . Ale dnes ať spí.

Panička mlela a broukala si:

"Spi, holka, spi! Přišla jsi ve čtyry hodiny, máš toho zapotřebí. - No, dnes můžeš spát. Je neděle, štíť není. - Je ti přáno, holka, však ty dobře víš, že to máma všecko za tebe udělá. - Oplácíme to jedna druhé, holka, já taky ještě bývala v limbu a chruněla jsem jako krokodýl, když má nebožka matka dávno byla vzhůru a budila mě teprv s hrncem kávy v ruce. Kde to všechno je, můj ty pane! - Spi, holka! Myslíš si teď, že se to samo sebou rozumí, spání, a že člověk spí vždycky, kdy se mu zachce. - Milá holka, važ si toho! A kéž by na tebe nikdy nepřišlo, abys nespala. Ale s věkem, holka milá, přijde tak nespání, a pak teprv zviš, jak dlouhá je noc a co všecko se zdá člověku s otevřenýma očima. - Spi, holka. Myslím, že ses tam hodně vytančila, Pán Bůh ti to požehnej! Však máš

asi nohy zkoprnělé. Jaká pomoc. Něco za něco. - Přece je to hezké od paní Knedlhansové, že tě pozvala. Já vím, dělala ona to hlavně proto, abys jí Albínku oblékla, všechno na ní ušpendlila, - ví ona, že se v tom vyznáš - abys ji načechrala, - frizuru po každém tanci do pořádku jí uvedla, ale to je jedno. Bylas na bále a nebudeš mi chodit pořád jako barnabítka, že nic neužiješ. Dneska jsi masopustu užila. Do čtyř hodin, pro pána krále! Ráda bych věděla, co všechno jste tam dělali. Já bych toho měla do půlnoci právě tak dost. Ano, ano, milá holka, dnes bys tomu ještě nevěřila, ale jednou taky se podivíš, jak člověka všechno přejde a jak potom spěchá jenom do peřin. Pak je postel nejlepší přítel, holka milá, i největší flamendr na světě jde do sebe a odprošuje ji, že ji v mládí tak zanedbával a prolumpal noci po hospodách, místo co se měl svědomitě vyspat. Na každého dojde, milá holka. - Zatracené uhlí taky jedno, prská to tu v plotně jak zmoklé rachejtle a jen čmoudí, myslím, že ten holomek za rohem taky dá do putny víc vody než uhlí, a dovažuje kamením! Chudý člověk je všady okrádán. Kdo si může najednou koupit fůru, aspoň mu ve sklepě vyschne. Vezmu-li na to pohrabáč, všechno to rozmlátím."

Panička teď zapomněla na spící dceru, otevřela prudce dvířka plotny, prudce k ní pohrabáčem zaštrácala, znepokojené uhlí se rozpraskalo, oheň průvanem zahučel.

"Dobrýtro, maminko . . ." ozvalo se z postele v koutě.

"I Bože, holka, ty jsi vzhůru?" ulekla se panička. "Proč pak nespíš? Já tady sedím jako myš ve špižárně, abych tě neprobudila - a to jenom to zatracené uhlí, trochu jsem do něho rejpla - zas budeme brát od toho protějšního, Nanynko, ten za rohem to nějak falšuje. Ani bych u protějšního nebyla přestala, kdyby nebyl míval vždycky takovou hubu a kdyby nebyl prodával dříví na podpal jak v apatyce. - A to už nebudeš

spát? - Vstávat budeš? - No, jak chceš. - Pro Boha tě prosím, co pak jsi to přinesla v tom papíře tuhle? - Hele, koblihy - čtyry koblihy, to je hezké od paní Knedlhansové, že si vzpomněla. To se táta podiví, až dostane k snídani koblihu místo bandura! A prosím tě, povídej, jak to tam bylo? Pořád jsem na tebe vzpomínala - ani snad nevíš, že jsem tě taky zahlídlá pootevřenými dveřmi, - právě jste tančili kadrylu. - Ano, Nanynko, musela jsem pomoci Barušce, třikrát jsem s ní byla pro pivo, - povídala mi, že už se vypilo dvacet mázů, a to šla pak ještě dvakrát - pamečku, přijde takový bál na hezké peníze. - Vodu na čaj tam vařili v ucháči na prádlo, jen co při tom se propálí, pro všechny svatě! A mísa housek se sardelovým máslem tam byla - povídám ti, půl lokte zvejšl. - I hlele, těch jsi taky přinesla balíček? Vždyť jsem si myslila, kam by se to všechno podělo! K večeri špekové knedlíky s uzeným a se zelím, - mísa sejra, koblihy, housky se sardelovým máslem - kde byste to byli všechno pojedli? - Všecky ty slečinky byly utáženy jako vosy, sotva v tom dýchají - kterak pak tolik jíst? - No ano, tanečníci, to vím. - Tanečníci na domácím bále jsou jako kobyly, co není ze dřeva, ze skla a z porculánu, všechno snědí. Platit se to nemusí, čárky na tácek se nedělají - milá holka, tohle všechno znám. Když jsem bejvala u pana rady Klaprštajna, tam taky mívali domácí bály. . . . Vždycky po prvním, dokud měla pamí radová peníze. Bál byl, holka, ale neptej se, jak bylo potom do posledního. A to ještě pamí radová brala na knížku! Ale arci, bál být musil, u Klaprštajna bylo pět dcer. - Ale co je pravda, aspoň dali ti pánové od Knedlhansů slušně za otevření. Někteří dokonce po dvou šestácích, povídal tatínek. Jen jeden prý se tak protlačil za ostatními - povídal tatínek - div prý futro nevzal s sebou a patník neurazil, povídal tatínek - jen ten nezapltil. No, chudák, asi neměl. To byl takový čtrnáctý, aby se v rodině nestalo žád-

né neštěstí. Na ty by měla být u města fundace. Jenom tedy když všechno dobře dopadlo. A teď vidíš, Nanynko, jak jsem včera měla pravdu, když jsem ti říkala, abys nebrečela. Já dobře věděla, že tě přece pozvou - prosím tě, nediv se, že trochu zapomněli, to aby taky měl člověk hlavu jako Prašnou bránu. Važ si toho, Nanynko, a buď k nim uctivá, aby si zas na tebe vzpomněli, až tam něco bude. - Jen bych dnes nechtěla být v jejich kůži, Nanynko, až zas budou ze zadního pokoje přenášet nábytek. Víš, před bállem se dělá všechno vesele, to se almary a kredence strkají jako hračky, ale po bále, holka, po tom nevyspání je to náramná republika! - Já vím, jak bejvalo u Klaprštajna. Před bállem celá rodina zpívala - po bále kleli všichni jak policajti. Pam rada z toho všeho bejval nemocen, milostpaní mu dávala na spánky obklady z kyselých okurek. Však já vím, jak to dopadne. Přijdou si pro tatínka, aby šel pomoci. No at', dítě, jen když jsi užila. - Ale jemine, - mlíko na plotně mi utíká. . . . Honem, kde pak je ten hadr!"

Panička mrštila sardelovými houskami a letěla ku plotně. Pokojíkem se šířil pronikavý zápach připáleného mléka.

3. Nanynka skrývá tajemství.

Uběhlo čtrnáct dní od oné domácí zábavy u Knedlhansů. Bylo v sobotu večer, po šesté hodině. Umlklo všady drhnutí schodů v patrech, svištění košťat po chodbách a síních, vytřepávání utěráků s pavlačí, bouchání do kobereců na dvoře, šplouchání a bublání vody, vylévání na mřížku stokovou - sobotní úklid byl již dokonán, aspoň pokud se jevil na venek, mimo soukromé svatyně bytové. Ale že týdenní pořádnost a čistota je dokončena i ve mnohém soukromí domácím, tomu nasvědčovala i řada škopků všelikých tvarů a rozměrů, opřených a poklopených porůznu na pavlačích, aby vyschly. V domech, kde je mnoho nájemníků a taky dostatek pavlačí, objevují se takovéto škopky za sobotních večerů

s touž pravidelností jako hvězdy na nebi. A často spíše hvězdy nás zklamou.

Zato nastal jiný ruch po celém domě, ruch sobotního večera, - shánky na neděli. Skoro již všechna okna byla osvětlena, na všech stranách a ve všech výškách praskáno dveřmi, sousedky a služky i vytáhlé žabky litaly ke kupci, k hokynáři, snášely chléb i vodu, večere i pivo. Všechny chvátaly, jako by hořelo, všechny směřovaly do průjezdu a hrnuly se ze vrat. Bylo podivuhodné a skoro nepochopitelné, co je v tom domě ženských, mladých i starých, . . . hezkých i nehezkých, čistě upravených i zas jen tak na půl smyčky ovázaných a ve šmatlavých křámech, div že to s nich všechno nespadlo.

Ale ne všechny vytrvaly ve svém chvatu i potom, když ze vrat vyrazily. Nejedna z nich - a byly to zejména ony úpravnější, vzhled nější - popošla v pravo či v levo, a tu náhle kroky zvolnila, na všechny strany pátravě se rozhlížejíc. A nerozhlížely se nadarmo. - Tu s levé, s pravé strany ze tmy se vynořila postava mužská - v žádném případě stará, někdy dokonce v uniformě a ve zbroji - přitasila se dvorně k dívce služebné, a potom teprv byl nastoupen další pochod v páru. - Tyto dívky vracely se pak s nákupy mnohem později než ony, které neměly průvodců, a mnohá z nich uslyšela od velitelky, že by vlastně měla chodit pro smrt a ne pro mléko či pro pivo.

Taky v příbytku domovníckém rozbřeskla již před hodinou kuchyňská petrolejka. To se matka Kulichová vrátila ze sobotního nákupu, nastrkala něco do almárky v kuchyni, - něco vynesla na chládek do dřevníku, - poklidila trochu a jala se škrabatí zemáky k večeri.

Otec a správce domu - jak raději slýchal, než prosté domovník - byl se odebral pod večer do blízkého výčepu, aby bud' s druhý v povolání neb s jinými přáteli při tajném poháru projednal politické záležitosti posledních

dnův. Matka Kulichová byla ráda, když jí nepřekážel.

Svarcvaldy nad pecinkou zahrkaly, jako by se probouzely z mrákot, ještě jednou, jako by jim lupalo v celém dřevěném křtíži, - odmlčely se na okamžik, a pak namáhavě, v řezavém chrapotu odvrčely sedmou.

Panička vzhledla k nim, jestli ji sluch neklame, a zcela bezděčně se podívala k dveřím. Nanyňka měla býti dávno doma, - aspoň před půl hodinou, poněvadž v sobotu trvalo šití u její zaměstnavatelky toliko do šesti. Dveře však se neotvíraly.

Panička zavrtěla hlavou, ještě jednou se podívala na hodiny a vzpomněla, že je čas, aby zatopila. Dřepala tedy na bobek a štárala v plotně, vyhrabujíc vychladlý popel od oběda - ale vlastně snad od svačiny, přit níž si byla zhlívala vodu na mytí.

Ted' se na dvoře ozvaly drobné kroky, dveře tiše, jako bojácně se otevřely, a vstoupila Nanyňka.

Paní Kulichová ani se neobrátila, dobře vědouc, kdo přichází, - ale ozvala se nevrle:

"No, holka, kdepak tě zas všichni čerchmanti, tento . . . Sedum pryč, co pak to zase . . ."

Dobře, že se neohlédla. Byla by viděla, jak je Nanyňka spěchem všecka zardělá, udýchaná, a jak po uvítání matčině zčervenala ještě víc.

"Dodělávali jsme matinko," omlouvala svoje omeškání tichým, nejistým hlasem. "Svatební šaty - musilo to ještě dnes na poštu -"

"Dodělávali!" broukla matka. - "No, dobře, Nany, jen abys mě neobelhávala. Víš, nerada k té tvé paní chodím, vyptávat se na tebe - vypadá to tak podivně, ale zas budu jednou muset. Aby byl v domě pořádek. Nemám ráda zbytečné courání. Plahočím se tu celý den jako kůň, všady práce plno, aspoň trochu poklidit kdybys mi pomohla. To víš, na hrbou práci tě nevolám."

To byla syatá pravda. Měla-li Nanyňka mít ruce vláčné a prsty hladké k šití, nesměla ani mejt, ani uhlí nosit. Každá záděra, kaž-

dá drsnost kůže by jí byla v šití překážela. Jemné látky se pak na prsty jen lepí, hedvábí přímo naříká.

Nanyňka mlčela. Zdálo se jí tak nejlépe. Chvatně odkládala klobouček a soukenný kabátec, - s čímž se uchýlila do kouta kuchyňky. Odstrojivši se sáhla do kapsy, vyňala toboleku, přebírala se v ní chvíli, a potom, kladouc na stůl uprostřed kuchyně cosi, řekla ostýchavě:

"Tu jsou peníze, maminko."

Byl to její týdenní výdělek, jež pravidelně odevzdávala matce. - Tak to bylo zavedeno hned od počátku, aby měla co nejvíc ušetřeno, až přijde chvíle, kdy se vhodný mladý muž rodičů zeptá: Co pak Nanyňka dostane?

Paní Kulichová byla zatím zatopila a podřepěla ještě chvíli u dvířek, aby se oheň dobře rozhořel. Ted' namáhavě vstala - taky už jí chudákovi kříž dřevěný - vzala s pecinky lampičku, postavila ji na stůl a počítala peníze.

"Co pak to, Nanyňko?" zdvihla pojednou hlavu. "Tři zlaté pětadvacet krejcarů! Kde pak je půlčtvrté zlatky?"

Nedostala hned odpověď. Jako by na tuto otázku byla čekala a chtěla získati času, Nanyňka si utírala nos kapesníkem. Zdálo se, že předstírá rýmu. Konečně však přece musila promluvit, i řekla velmi tiše:

"Kupovala jsem si něco, maminko, musila jsem si dát na sukni pertle, byly prodřeny - tolik bláta pořád . . ."

"To mně máš dříve říct, Nany," broukla matka. "Možná, že bych tu něco takového shledala. Víš, neutrácej mi zbůhdarma. - Máš čtyry zlatky týdně - a padesát krejcarů si z nich smíš utratit, to víš. Ale tohle je už podruhé pětasedmdesát. - Padesát jsem ti povolila, a to ti snad může stačit. - Co pak potřebuješ? Doma všecko máš, tedy jenom na nějakou tu housku dopoledne a nějakou odpoledne. Kafe vám paní dává. - A z domu si taky ledacos odneseš. Včera ráno jsem ti dala na dopoledne karbonátek, na dnešek

ti tatínek nechal kousek bůčku od večere. - Oba hledíme, abys neměla hlad. - Ale já vím, vy tam tak mezi sebou partykujete, rozdáváte si. - Neříkám, abys byla neužilá, - abys všechno sama schramstla, to není hezké. - Zas taky někdy dostaneš od jiné. Ale zdá se mi, že ta Betyna Havránková na ostatních nejvíc vyloudí. To je taková mlsná koza. - Tak jen ti říkám, aby ses nerozdala, Nany. Pamatuj především na sebe. Mladý žaludek tráví, to já vím, a nestačí-li ti jedna houska, kup si dvě. Dvě ráno, dvě odpoledne. - Nechci, abys vychudla a zhubla. Mladá holka má být k světu, má na sobě mít kousek masa. To se pak na ni ledakdo podívá, a takovou rohatinu vyzáblou jen polituje. - Doma ti dávám do syta, - chválá Pánu Bohu, a tam konečně neseďš věčnost. Ale dvě housky dopoledne a dvě odpoledne stačí, to zas taky vím. A na to je padesát krejcarů dost. - Ale tohle je pětasedmdesát, když neseš tři zlatky a pětadvacet, a tak se mi zdá, že mi nějak marně utrácíš. - A to jsou dva týdny a sebou, Nany, a to je mi podezřelý, víš?"

Matka se odmlčela, jako by očekávala vysvětlení záhady, kam se chybějících pětadvacet krejcarů již po druhé podělo. Nanyňka však mlčela.

"Vidíš, a na to mi nemůžeš odpovédít, Nany!" pokračovala matka. "A to je to, co mě nejvíce mrzí. Ted' nejde o těch pětadvacet krejcarů, Nany, ale o to, že máš mít k matce důvěru, se vším se svěřit. Je-li to věc dobrá, hlavu ti nestrhnu, je-li v tom něco nemoudrého, řekla bych ti: Nany, dej si pozor! A já ti povídám, Nany, dej si pozor! - Je mi tak ledacos nápadné v poslední době, Nany! Chodíš někdy, jako bys hlavu hledala. - Co v tom vězí, Nany? - Nany, ... chraň mě Pán Bůh, abych do tebe hádala na něco špatného, - radš bych tě utopila - ale Nany, povídám ti, pojď na světlo, pod lampu, a podívej se mi do očí. Víš, co si myslím, Nany? Že v tom je člověk, Nany, nějaký člověk! - Dej si pozor, holka! Běhat za tebou

nemůžu, - nemůžu tady nechat celý dům a chodit ti v patách jako policajt. Ale ty sama mně máš říct: maminko, tak a tak. Kdo ti má poradit než já? Kdo z nás má větší rozum než já? To snad už znáš. - Víš, Nany, myslila jsem si, že by ten Rambousek nebyl zlý člověk - kolikrát jen jsem se k tomu nahodila, jak za tebou mrskl okem, a já si v duchu myslila: no tak neházej pořád očima, hod' konečně frakem - ale ty, mně se zdá, jako bys to neviděla, anebo ti není po chuti. - Nany, máš-li ty dvě oči, má matka čtyry! Ani nevíš, co všechno matka vidí a krom toho co uhodne. - Neříkala jsem nic, Nany, když jsi minule přišla a měla na paletku přišpendlenou kytičku fialek - jen ses pak obrátila, a fialky byly pryč - zapomněla jsi je schovat, než jsi vešla. Ale dnes ti to tedy povídám a ptám se: kdes to vzala? V únoru fialky, holka, to je luxus pro domácího, ale ne pro domovníka. Nejmiň za dva šestáky taková kytička. . . . Nany, tys ji nekoupila, tak hloupá nejseš. Tys ji dostala! - Od koho, Nany? - Ty mlčíš, a já ti to tedy povím: ty byly od toho člověka! A taky ti povím, od kterého si myslím. Dvakrát se tu v ulici nachomýl, tatík mi ho po druhé ukázal, kdo to byl. To byl ten čtrnáctý od Knedlhamsů, ten, co se promáchl bez šestáku, když tatínek šel posledně otvírat. Víš, co ten člověk přede mnou udělal? Smekl přede mnou! Nany, proč smekl, když mě vlastně nezná, když já neznám jeho a když nedal tatínkovi šesták? Proto smekl, že jsem tvoje matka. Smekl, protože neměl dobré svědomí stran tebe. Kdyby nic nezamýšlel, ani by si nás nevšiml. A v tu chvíli jsem věděla všechno a po těch fialkách jsem uhodla ostatní. U Knedlhamsů on se do tebe zakoukal, Nany, ty se s ním scházíš, Nany, začínáš se parádit a proto nosíš o pětadvacet krejcarů míň domů! - A on ti dává fialky. Nany, já mu nevyčítám, že neplatí, když jde ve čtyry hodiny ráno z domácího bálu, ale pak nemá kupovat fialky, protože je to vyhazování, ale hlavně mám já o tom

všem vědět. Vidíš, že to beztoho prokouknu. Tyhle spády já dobře znám, Nany, toho jsem zkušená - totiž, viděla jsem to u jiných. A jaké tajnosti, Nany? Je-li člověk pořádný, měl by přijít a říct: mám Nanyňku rád. Pak bych se na něj vyptala, a myslí-li s tebou vážně a může-li ženu uživit, řekla bych: račte dáte. A jestliže dobře nesejměš, řekla bych: jen o dům dál, vašnosti. - A vícekrát by mi nesměl na oči."

Panička se odmlčela, - ježto z kouta, kde Nanyňka stála ve stínu, ozvalo se teď cosi, jako by skutečně byla dostala prudkou rýmu.

Paní Kulichová učinila kvapně tři kroky, chopila se ramene dceřina a otočila dívku ke světlu. - Nanyňka měla zaplavené oči.

"Proč pak pláčeš, Nanyňko?" - řekla panička. "Řekla jsem něco zlého? Vyháním já už někoho? - Nemá mě bolet, že ke mně nemáš důvěru?"

V tom okamžiku ozvaly se z průjezdu do dvora těžké kroky. Panička nastavila pravé ucho a zvolala:

"Ticho! - Tatík jde. - Uťri si oči! Nebreč, Nany! - Zejtra mi to dopovíš. . ."

O houni, rozestřenou přede dveřmi bytu Kulichových, otíraly se těžké boty a ozvalo se zakašlání. Otec Kulich opravdu se vracel ze svého výčepu.

Nanyňka zhluboka si oddechla. Maminka je se svým "čtrnáctým" od Knedlhamsů na nepravé stopě. Na tom dcerušce docela nic nezáleželo. Maminka neví nic. Tím líp!

(Pokračování.)

Dobrá a zlá stránka. "Každá věc má dvě stránky, jednu dobrou a druhou špatnou. To poznáme i na vaší kávě, paní Kvapilová." — "Jak to, na mojí kávě?" — "No, dobrá stránka je ta, že v ní není cikorka a ta špatná, že v ní není káva."

Útěcha. "Jsem opravdu zvědav, zda se dožiji, že mně zaplatíte dluh." — "Ale, prosím vás, při vašem pevném zdraví je to možné."

Mája Nováková:

Pohozený Závoj.

XXII.

Teprve za týden zastal Viktor bratra v nemocnici. Stanislav i tu byl zamračený a z návštěvy nejevil velkého potěšení. K Viktorovu údivu neřikal však ničeho; jen úsečně ho ve svém pokoji pobídl, aby se posadil.

Viktor bez úvodu přistoupil hned k účelu své návštěvy. Dává si pozor, aby Stánu předem nerozlobil, snažil se dobře volenými slovy postavit Marcelu do jasnějšího světla. A jako paní Romanové, nabídl i Stanislavovi k přečtení Marcelin deník.

"Tam se nejlépe dozvíš, jak sama trpěla tím zatajováním a jak tě má ráda. Je-li tvá láska jen poloviční její, odpustiš jí. - Nebud' přece tak přepjatý, Stáno! Uvaž, že tenkrát tě neznala a nemohla vědět, že se s tebou někdy setká."

"Pozoruji, že bys ji měl velmi rád za švagrovou," ozval se ironicky Stanislav.

"Ano, měl. Vhodnější ženy by jsi ty, prudký a nerozvažující nenašel, jako je Marcela. - Dívka, která už za hodinu po takovém úderu dovede soustavně myslet a hovořit, má vskutku silnou, nevzdávající se povahu. Někoho takového kolem sebe mít, - bys ty potřeboval."

Stanislav neodpověděl; jen podivný úsměv, jemuž Viktor nerozuměl, zakroužil mu kolem úst.

"Co dělá Marcela?" otázal se pojednou se zájmem.

"Nastoupila u nás v továrně jako česko-německá korespondentka."

"To je od ní hezké, že je tak hrdá," usmál se Stáňa zas tak divně. "Dal bys mi laskavě její přesnou adresu?"

Viktor zvedl zkoumavě oči k bratrovi. Dnešní jeho klid a náhlý obrat zdály se mu poněkud nepři-

rozenými. Stáňa však stál zády k oknu a díval se před sebe s výrazem, který vzbuzoval důvěru. Viktor se upokojil. Tento přechod, - který u něho byl nemyslitelný, - nebyl při Stáňově povaze ničím nemožným. Vytrhl ze zápisníku list a napsal naň Marcelinu adresu. . . .

"Jsem rád, že jsi se umoudřil," řekl potěšen, "Marcela bude mít radost."

"Doufám a ty snad také trochu," usmál se Stanislav, ukládaje papírek. "A teď promiň, povinnost volá. - A ten deník vezmi Marcelu zpět; nepotřebuji ho."

Viktor mu srdečně stiskl ruku.

"Překvapil jsi mě hochu; nečekal jsem toho."

"O tom nepochybuji," řekl Stanislav se zvláštním úsměvem. . . . Když osaměl, vsunul ruce do kapsy bílého pláště a začal si tiše pohvizdovat jakýsi popěvek. Jeho oči, jejichž snivý výraz Marcela tak milovala, byly při tom tvrdé a zlé. . . .

★

Ještě týž den vyhledal Viktor Marcelu a vrátil jí deník.

"Stáňa ho nechce," vysvětloval šetrně, "nepotřebuje prý ho. Konečně se umoudřil; dnes se choval docela rozumně. Ptal se po vás a vyžádal si vaši adresu. Jsem sám rád, že není tak zlý. Od toho Kleina bylo to příliš rafinované a vypočítáno na jeho prchlivost. Můžete teď každý den očekávat od Stáni odprošující dopis."

Marcela čekala. - Uběhl týden, začal druhý a stále nepřicházelo nic. Viktor znepokojen pátral v jejím obličejí, kdy konečně ho spatří ozářený úsměvem.

Až koncem druhého týdne zaklepal kdosi na dveře jeho pokoje a na výzvu vstoupila Marcela. - Bylo to poprvé, co ho sama na-

vstúpila, ač jejich byty byly na téže chodbě.

Viktor uhodl, že se přihodilo něco neobyčejného. Dopis od Stáni. Avšak Marcelin obličej nepovídal ničeho o štěstí. Byl bledší než kdy jindy a koutky úst měly zatrpklý tah.

Viktor jí vyskočil vstříc. "Stáňa psal . . . ?"

"Ne," řekla Marcela tiše, "poslal mi toto." - Podala Viktorovi stvrzenku z poštovní poukázky. - Tento přečetl udanou na ní cifru i zpáteční odesílatelovu adresu a zvedl oči k Marcelce.

"Co to má být? Proč vám posílá peníze?"

Marcela, opírající se oběma rukama o desku stolu, odvětila duť:

"Je to částka, kterou jsem zaplatila za zařízení našeho bytu. - To tedy znamená, že je definitivní konec." . . .

Viktor musel vynaložit všecku sílu, aby ovládl hněv, který se ho zmocnil.

"Jaké to bídáctví!" procedil skrz zuby a sevřel ruce v pěst při pomyslení, jak byl ošálen člověkem, kterého považoval za skrz naskrz průhledného. - Přistoupil k oknu, aby Marcela neviděla, jak mu nabíhají žíly na spáncích a teprve když pominul první nával zlosti, otočil se k ní.

"Netrapte se pro něho," řekl téměř drsně, "vězte, nestojí ani za jednu vaši slzu. Kdy jste to dostala?"

"Včera."

Viktor teď pohlédl bystřeji do jejího obličejí. Byl klidný, oči suché, jen kolem rtů ten zahořklý tah. - Milá, statečná Marcela! Sama si prodělá svou bolest, aby se před ním mohla objevit s pokojnou tváří. Poznala asi, že je nepřitelem fňukání a slz.

Šel s ní až ke dveřím a tam jí stiskl ruce.

"Nikdy bych nebyl řekl, že jste taková hrdinka, Marcela."

Usmála se nevýslovně bolestným úsměvem, plným odřikání a resignace.

"Ne větší než ten, koho život nezhyčkal."

XXIII.

Když se oba bratři setkali u své nevlastní matky, zůstali proti sobě stát, měřice se očima jako nepřátelé.

"Nebyl bych se snížil, abych tě vyhledal," promluvil Viktor pohrdavě, "ale když mi tě náhoda přivedla do cesty, využiji jí. - Zachoval jsi se hrubě."

Stanislav, který po vykonání pomsty byl zase oním starým vznětlivcem, vzplanul.

"To je moje věc, tobě do toho nic není. Leda že bys . . .", tu jeho hněv přešel v ironii, "leda že bys namítal něco proti tomu, že jsi se dal nacytat. Kdybys nebyl tak jist svou vládou nade mnou, nebyl bys uvěřil mému obrátu! Tys, pošetilče, myslil, že i v tomhle se podrobím tvému mentorování, že tvoje vůle musí být mojí? Tu máš odpověď na všechny urážky, které jsem musil kdy vyslechnout."

Stanislav se otočil k bratrovi zády a rozloučiv se s matkou, opustil se vztyčenou hlavou pokoj.

Viktor máje oči zúžené v pouhé čárky, zachoval pohrdavé mlčení. Až když osaměl s paní Romanovou, otočil se k ní.

"Souhlasíte i tentokrát s jeho jednáním, matinko?"

Paní Zuzana zatékala zrakem po koberci.

"Vyprávěl mi všechno a podle toho je Marcela více vina minulostí než přítomností."

"Ach tak . . .", dovtipil se Viktor, "její žádost o Hellerovu přímluvu. Matinko - vy věříte, že by mohla být tak špatnou? Vy, která jste ji před měsícem nazývala svojí drahou dceruškou? To je nízké, matinko."

Bledý obličej paní Romanové vzplál jasným ruměncem.

"Každé vaše slovo od oné soboty je urážkou, Viktore! Tímto způsobem nezískáte své chráněnce ztracené sympatie."

"Vidím to, bohužel, už sám také," řekl Viktor chladně. "Bratrovu tvrdost poněkud omlouvá žárlivost a bolest, ale co má omluvit vaši, máti?"

Paní Zuzana se vztyčila na sedadle. Rty se jí znatelně třáslly a

trvalo chvíli, než mohla promluvit.

". . . To, . . . že se jí zastáváte vy! Pro Boha, Viktore, - což nechápete . . .?" vyrazila ze sebe zoufale a sklesnuvši jako podt'atá, křečovitě se rozplakala.

Viktor hleděl na ni okamžik ohromen. Pak poklekl vede ní a snažil se jí pozdvihnout.

"Matinko, - matinko, co je vám?"

Štíhlá, téměř divčí postava jeho druhé matky zachvěla se při jeho dotyku a zoufalý, vzlyky přerušovaný hlas zaúpěl: "Opakujte - opakujte to slovo - ať mi připomenete, - že vám - musím být - jen matkou . . ."

Viktor měl pocit, že dostal prudkou ránu do hlavy nějakým tupým předmětem. Vzněl ruce k spánkům a vyskočil jako uštknut. Slova jeho matky vrhla rázem jasné světlo do všech šerých záhybů její duše. - To žárlivost utvořila na jejím srdci tvrdý obal - žárlivost, strašlivá a stravující sestra lásky, již byla zachvácená stárnoucí ženou k synu muže, který znamenal celé její mládí. - Neuvěřitelné, - skoro směšné a přece tak dojemné životní drama.

Jako vichr prolétla Viktorovým mozkiem vzpomínka na minulé měsíce, kdy ponechávaje snoubence sobě, věnoval se cele svojí nevlastní matce. Ano, bylo to od něho neopatrné, že on, podobný otci do všech modulací hlasu, připomínal jí svými pozornostmi a laškováním nejkrásnější dobu její mladosti. Zachvácen vřelým soucitem usedl vedle ní a šetrně jí sňal ruce s obličeje.

Paní Zuzana obrátila k němu slzami zrosený obličej s očima, - jichž tmavé stíny a opuchlá víčka prozrazovaly boje minulých dnů.

Dvoje oči se ponořily do sebe. Jedny překypující soucitem, druhé touhou posledního vzplanutí stárnoucího srdce. . . .

"Vy se mi nesmějete - vy mnou nepohrdáte, Viktore?" zašeptala paní Zuzana rozechvěně.

Zavrtěl mlčky hlavou. Byl příliš pohnut, aby odpověděl, jež pro tuto ženu byla bleskem, protínající

cím mrak její úzkosti, - odíval v prázdná slova. Sklonil se a poceuloval ruce, které se choulily v jeho dlaních. - Paní Zuzana zavřela oči a v náhlém odklonu jejího těla byla patrna sladká muka, jež jí působil dotek Viktorových rtů.

"Vím, že je to pouze synovská úcta," promluvila pak slabě, "ale jsem šťastna, že jsem ji neztratila. Vy jste mne pochopil. - Více než jsem se odvažovala doufat, když s hrůzou jsem poznávala, že nenávidím každou ženu, které jste si povšiml. - Viktore - třicetčtyři roky zapadly v neznámo při styku s vámi . . . ; já při každém vyslovení vašeho jména měla jsem pocit polibků vašeho otce a smavé radosti svých osmnácti let. - Jak je to krásné býti ještě jednou mlád. . . . Přisahala jsem sama sobě, že se nikdy nesmíte dozvědět o pravém stavu mých citů k vám, - ale zpronevěřila jsem se svému slibu, neboť raději snesu váš výsměch a pohrdání než nenávisť. . . ."

Zmlkla a Viktor, vždy střízlivý a praktický Viktor, dojat a rozechvěn, vyslovil polohlasem:

"Zuzanko . . ."

Ze rtů paní Romanové unikl spontánní výkřik nadšení: "Ano, tak, tak to říkával váš otec - do nepatrnější modulace hlasu. . . . Viktore, prosím, - ještě jednou. . ." Přivřela oči, aby spíše zachytila fantomy mládí, a Viktor tiše a neobvyčejně měkce pronesl opět její jméno.

"Děkuji vám," zašeptala pak blouznivě, "oh, vy nevíte, jak velmi se podobáte svému otci. Mám jeho fotografii z mládí, dostala jsem ji loni od Stáni - mohla by být dobře vaší. - Nemohla jsem si stále srovnat, že můj Viktor je totožný s oním Romanem, za něhož jsem se provdala. - Bylo to asi tím, že jsme nestárli spolu, že tato proměna postav se před mé oči náhle, bez přípravy. - Mé mládí a jeho lásku - ztělesňoval jste mi vy. - Miluji ve vás vašeho otce. Způsobil mi velkou bolest, - ale přece si u mne zachoval zbytek úcty. To proto, že mi čestně oznámil náš rozchod. To bylo mužné. Pohrdám těmi zbabělci, kteří do

poslední chvíle tají svoji svatbu a nestarají se, jak bude opuštěnému děvčeti, až cizí člověk drsně a bezohledně je postaví před hoto-
vou věc. - Ted' víte o mně vše. - Vy mně nemáte o sobě co říci, - Viktore?"

Snesl její pátravý pohled a zavrtěl hlavou. "Ne."

"Nenutím vás tedy. Nemám ve zvyku vtírat se do důvěry, ale opakují znovu, Viktore, že vám nevěřím, že se Marcely zastáváte z pouhé oposice vůči nám. Máte ji rád a jestliže ještě ne, tak ji budete mít rád . . ."

"Bohužel, musím opět říci kategorické "ne", usmál se odmítavě, avšak nitrem mu při tom provanul pocit, že tak mluví jen ze šetrnosti k matce.

"Nemá smyslu, stavěti se jiným než jste", pravila, vycítivši to též, "děkuji vám za váš jemnocit. . . . Přijmu to jako almužnu. Nebudu se musit za to před vámi hanbit, protože - protože se více neuvidíme."

"Pro Bůh . . .", trhl sebou Viktor a mimoděk ji uchopil za ruce.

"Nelekejte se," usmála se mdle, "kdybych měla v úmyslu to, co vy myslíte, byla bych to učinila před třiceti čtyřmi roky. - Chci si jen uvědomit, že jsem starou ženou, které by se vysmál svět. . . Viktore, prosím vás - nechod'te sem více. - Jedině tak se vzpamatují a dobudu zpět ztracenou sebeúctu. - Slibujete mi to . . . ?"

mlčky přikývl a opět přitiskl své rty na její třesoucí se ruce, které prozrazovaly, co jí stojí toto rozhodnutí.

"Oznamte mi, až budu moci přijít," prosil tiše.

"Než k tomu dojde, budete již ženat," usmála se hořce, "a věřte, že mě nejlépe vzpamatuje, až mě vaše dítě osloví "babičko". . . . Viktore, - alespoň naposledy mně neodporujte!"

Tato úsilovná snaha skryti bolesti pohnula Viktora snad ještě více než předcházející pláč. . . . Udělal, co věděl, že je v tu chvíli nejžádoucnější. - Odešel dříve než jeho nevlastní matku opustí síly.

A vskutku, sotva že za ním za-

padly dveře, vrhla se tato k místu, kde prve seděl a tisknouc tvář v místa, kde opíral svoji hlavu, rozplakala se zoufalým pláčem trosečníka, před jehož očima se právě potopila loď nesoucí mu záchranu. . . .

XXIV.

Jako každý rozumný a ranám osudu se nevzdávající člověk, hledala Marcela zapomenutí v práci. Bylo sice zprvu pro ni mukou vyřizovat suchopárnou obchodní korespondenci a často musila napínat všechny síly, aby soustředila pozornost k diktovanému dopisu. Někdy ji přepadla taková skleslost a nechut' ke všemu, že nechápala, proč bojuje tento krvavý boj, když nemá pro koho by žila. - Sama, samotinka stojí na světě a odejde-li s něho, nikdo pro ni nezatruchlí.

Jednou, když se na lůžku obírala těmito pošedilými myšlenkami a kochala se představou uniknutí vši té trýzni, tu náhle jasně a zřetelně prořála její rozpálený mozek slova:

"Rád podporuji silné v jejich boji, aby se nemusili vzdát . . ."

Kdo to takto řekl? - Viktor! Och, kdyby tak znal její zbabělé myšlenky, on, který tolik věří v její duševní sílu. - Jako když na plápolající plamen dopadne proud studené vody, působila vzpomínka na inženýra Romana na Marcelin úmysl. - Pocit studu nad vlastní slabostí ji zalil. - Jak by ztratila u Viktora, kdyby věděl, jak se chce zbaběle vzdát! Jaké by to muselo být rozčarování pro něho, který jediný věří v její nevinu a sílu. Ne, nesmí mu je připravit, to at' je aspoň cílem jejího žití.

A jakoby pouhá vzpomínka na pevného a vyrovnaného jejího přítele měla v sobě kouzelně uklidňující sílu, zmizela zoufalá tíseň a Marcela, poprvé po týdnech bdění, usnula zdravým, posilujícím spánkem.

Ještě několikrát musila použít představu Viktora, aby vzpřímila ochabující síly, než se její rozdrásané srdce tak zcela přilnulo k své utěšitelce, práci. Do té doby konala ji Marcela sice s automatickou přesností a svědomitostí, a-

však bez radosti; snášeji trýzeň přemáhání místo uspokojení z vykonaného díla.

S Viktorem hovořila denně. Setkávali se v jídelně, kterou továrna zařídila pro svobodné úřednictvo. Aniž by si řekli, titulovali se před druhými jako cizí lidé. Nevěděli, kdo začal, ale Marcela se to zdálo být v pořádku. Proč by si vlastně říkali křestními jmény, když nejsou a nikdy nebudou příbuznými?

Jeich styky postrádaly však stále více srdečnosti a oni povlovně se stávali neosobními. Viktor, jehož soudnost nebyla ztupena bolestí, brzy to vystihl. Dotklo se ho to nemile. On, kterému Marcela odhalila celé své nitro a který jí dokázal, že jí věří a nezměněně ctí, měl jí býti tak lhostejný jako druzí kolem, kteří neměli špetky zájmu a tušení o jejím osudu? - Viktor Roman však nebyl maličerný, ješitný člověk, který slepým hněvem zanevře na každého, kdo přehlédne jeho bůžka "já". - Povšiml si dobře Marcelina zhublého obličejce i toho, že spočátku často zůstávala porce na jejím talíři netknutá. - Věděl, co to znamenalo a čekal, až se rozčeřený povrch její duše uklidní.

V tomto poměru zastihly je vánoce. Byly ten rok nehezké. Obleva s deštěm neúprosně setřela velkou část jejich poesie, jejíž zbytek jen zoufale se snažily zachytit tradiční stromky.

O Štědrý večer zaklepal Viktor na dveře Marcelina bytu.

"Kdo je to?" ozval se zevnitř Marcelin hlas, divně unavený.

"Inženýr Roman."

Ozvaly se chvatné kroky, zaskřípěl klíč v zámku a nato se v rámu dveří zjevila Marcela.

"Přejete si něco, pane inženýre?"

"Přál bych si - Marcelo, abyste mi byla dnes večer laskavě společnicí. - Je smutné trávit Štědrý večer sám . . ."

"Myslila jsem . . .", vydechla Marcela, "že jste šel - k - do Dejvic . . ."

"Nechodím tam již," řekl Viktor a zalitoval, že z ohledu na matku

nemůže říci více.

Marcela se mu podívala dlouze do očí, náhle sáhla po jeho ruce a stisknuvši ji oběma svými, promluvená dojatě: "Viktore . . ."

Inženýr četl v její mysli jako v otevřené knize. Ale jako gentleman nemohl udati pravou příčinu stranění se vily "Zuzany", třebaže ho tísnil pocit, že je přeceňován.

"Vstupte prosím dále," zvala ho srdečně Marcela. "Nebudete ničeho namítat, když si vás tu ponechám? Jsem ráda, že jste přišel, Viktore; bylo mi tolik smutno. . . Ty vzpomínky . . ." Přejela si rukou oči a zatoulala se o rok zpět.

"Dnes rok, Viktore, učinila jsem největší chybu ve svém životě."

"Nebudeme dnes o tom mluvit, Marcelo," domlouval jí Viktor.

Usmála se na něho a potřásla hlavou.

"Jsem sice nezdvořilou hostitelkou, ale nevyhovím vám. Právě dnes si přeji s vámi o tom mluvit. Musím vám konečně všechno objasnit."

Sedla si proti němu a Viktor již neodporoval. Pomyslel si, že bolest, o níž možno hovořit, nemá více té prudkosti a hloubky, a byl tomu rád.

Marcela, hledíc do vonících větviček malého stromčku, líčila mu svůj loňský Štědrý večer. Několika stručnými větami, které svědčily, že toto místo je u ní nejcitlivější, přešla Stáňovo vyznání a zastavila se podrobně až při dni, kdy spatřila za oknem kavárny barona Hellera. Skončila popsáním schůzky na Slovanském ostrově a pohlédla svému společníku vážně do očí.

"Viktore - věříte, že bych si všechno toho mohla vymyslet?"

"Vyloučeno, Marcelo! - Kdyby bratr vám byl dopřál tuto chvíli, musil být přesvědčen o vaší nevině."

"Áno - nejsmutnější na tom všem je, že Kleinovi věřil všechno a mně nic," pousmála se trpce Marcela. - Poté máchla rukou do prázdna a zveselila ton. "Teď víte všechno, jak jste si zasloužil a nyní je řada na vás, abyste mě vystřídal. - Ale vypravujte něco

hodně veselého; připravím zatím čaj."

Když pak zlatožlutý nápoj kouřil v číškách, vyprávěl Viktor rozmarné epizody z cest a pobytu v Anglii a podařilo se mu Marcelu rozveselit.

"Zamýšlím se učít anglicky," - prozrazovala, "budete pak tak laskav a věnujete mi někdy chvíli ke konverzaci?"

"S radostí; můžeme začít třeba hned."

"Počkejte, až se něco naučím," zdráhala se Marcela, "vždyť umím jen 'yes'."

"To úplně stačí." Viktor se naklonil k Marcela a v jeho vážných očích smálo se čtveráctví. "Dávejte pozor. Do you love me? - Čekám Marcelo!"

"Yes!" přikývla tato smějíc se. "Tak a teď mi povězte, co to znamená."

"Ba ne, nepovím!" vzpíral se Viktor se smíchem. - A nepověděl ani později, jak zněla otázka, na niž Marcela tak ochotně přisvědčila. . . .

XXV.

Jednoho dne ke konci ledna nedostavil se Viktor k obědu. Marcela v domněn, že nějaká neodkladná záležitost ho zdržela, netázala se po něm, ale když ani večer a následující den ho neviděla, znepokojila se. - Odpoledne při příležitosti telefonovala do jeho kanceláře. Ozval se jí však cizí hlas a oznámil, že inženýr Roman není pro ochuravění již od včerejšího dne přítomen.

Marcela se toho dne nemohla dočkat konce úředních hodin. . . Rovnou z kanceláře běžela k Viktorovu bytu. Především ještě chvíli otálela, ale pak energicky pohodila hlavou a zaklepala. Nikdo se neozval. Zaklepala ještě jednou a přesto, že opět nedostala pobídnutí ke vstupu, stiskla tiše kliku a pootevřela dveře.

Uvnitř nebylo nikoho, jen na konci pokoje stálo odestlané lůžko a v bílých poduškách tmavěly se Viktorovy vlasy. - Marcela vklouzla dovnitř a po špičkách se přibliživši k posteli, naklonila se nad spícím. Snědý obličej Vikto-

rův nápadně se odrážel od bělostných povlaků a to tím více, že jeho vždy pečlivě vyholený obličej byl pokryt vyrážejícím vousem. - Vlasy měl provlhlé potem, rty rozprýskané horečkou, ale jeho dech byl normální.

Marcela neodvratně zírала do Viktorova obličej, který kdysi u porovnání s jeho bratrem nezvala nehezským a její oči byly plny starosti. Chtíc se přesvědčiti, má-li Viktor horečku, položila ruku na jeho čelo.

Spící zdvihl víčka a jeho zorničkami se cosi kmitlo. - Trvalo to však jen zlomek vteřiny, - takže Marcela nemohla postřehnouti, co to vlastně bylo.

"Kde jste se tu vzala?" tázal se udiveně a rty mu protáhl radostný úsměv, po němž v zápětí vyskočilo několik rudých kapek krve.

Marcela bez rozmyšlení jemně mu otřela svým kapesníkem rozpuklé rty.

"Vidíte," hovořila při tom, "přišla jsem se na vás podívat. Vy, ošklivý, proč jste mi nevzkázal, že stůněte?"

"Chtěl jsem si ušetřit zklamání, Marcelo."

"Ach tak, vy jste si myslil, že jsem tak šosácká. Přísný mravokárce by v tom arciť shledal něco závadného, ale člověk, který tolik prodělal jako já, je velmi elastický. Je mi naprosto lhostejno, co si kdo myslí. Jediné mi záleží na tom, co si myslíte vy, Viktore. Mohla bych to vědět?"

"Stačí vám, když řeknu, že to, co si teď o vás myslím, nemyslel jsem ještě nikdy o žádné ženě?"

"To je diplomatická odpověď," hrozila mu Marcela, "ale vezmu vaše myšlenky z optimistické stránky. - A teď bych ráda, kdybyste se mohl posadit, urovnala bych vám trochu polštáře. Půjde to?"

"Ale ovšem," usmál se Viktor, "to by bylo pěkné, aby mě tak zdolalo trochu chřipky."

Marceliny ruce natřásly podušky a jemně zas na ně vtláčily nemocného. "Tak, teď se vám bude pohodlně ležet", promlouvala při tom její ústa týmž konejšivým to-

nem, který je tak typický ženě, zabývá-li se nemocným nebo dítětem. Pak zjistí, že má žízeň, udělala limonádu a přidržela mu sklenici u úst.

"Ach, jak to musí být rozkošné mít sestřičku!" povzdychl si Viktor. . . .

"Vidíte - a já jsem ještě nikdy neslyšela, že by si to některý bratr liboval," smála se Marcela. . .

"Dobrou noc, Viktor, musím už jít. Co by na mě přišlo, ošetřovala bych vás klidně třeba až do rána, ale veřejnost by byla strašlivě pohoršena. Zítra na shledanou!"

"Vy si chcete k vůli mně kazit neděli?"

"Zkrášlit si ji chce. Nebo je vám snad milejší vaše stará posluhovačka? Přiznejte se upřímně, Viktor!"

"Ani vidět ji ode dneška nechci!" volal vesele, "za to ale vás hned zítra ráno. Budeme spolu english spoken."

"Well . . ."

Tato neděle byla jedním z nejhezčích a nejsrdčnějších dnů, který je velice sblížil. Marcela ošetřovala Viktora jako vlastního bratra a on její péči přijímal jako projev starosti mladší sestry. Mluvil s ní anglicky a žasl nad jejími pokroky. Marcela, která se neobyčejně lehce učila cizím řečem, uměla za měsíc privátních hodin opravdu hodně. Byla si skoro jista, že by nyní již rozuměla oné otázce, kterou jí Viktor dal o Štědrém večeru, avšak marně žadonila o její opakování. Viktor setrval v zatvrzelém mlčení, od něhož se všechny její prosby odrážely jako od skály.

"Snad jednou vám ji budu opakovat," řekl konečně se záhadným úsměvem, "ale to budu chtít odpověď bez žertu, Marcelo. . ."

"A kdy to bude?" tázala se dychtivě.

"Možná, že to nebude vůbec. - Přijde na okolnosti . . .", odpověděl vyhýbavě.

Více z něho Marcela nedostala. Když pak odpoledne seděla u jeho lože a hlasitě mu předčítala, laskal dlouhými pohledy její jemný profil a v jeho nitru zrál jaké-

si rozhodnutí.

"Marcelo . . ."

Zvedla hlavu. "Nečtu příliš rychle? Dám se obvykle uchvátit obsahem a zapomenou pak na pomalý přednes."

"Nevím vůbec, co jste četla. - Marcelo, povězte mi upřímně . . . myslíte ještě někdy na Stánu?"

Tázaná sklopila hlavu a kniha jí vyklouzla z ruky.

"Přemýšlím o něm teď více než dříve," odpověděla po chvíli tiše.

"A chtěl . . .", Viktorův hlas nějak přeskočil, "chtěla byste ho ještě vidět?"

Marceliny oči zatékaly z okna a rty po malé pauze pronesly pevně, téměř slavnostně:

"Ano, Viktor. . ."

Pak vstala a zvedla knihu.

"Myslím, že bude lépe když odejdu, abyste mohl usnout. Přijdu sem pak ještě k večeru."

Odešla a Viktor osaměl, vrhl před sebe zamračený pohled.

"Proč jen ta láska dělá ženy tak slabé a ubírá jim poslední zbytek hrdosti? Měli bychom před nimi více úcty, kdyby nás tak nehýčaly a ukázaly nám, že jejich urozené ženství žádá si větší satisfakci, než je několik banálních slov odpuštění."

XXVI.

Stanislav Roman nechtěl svým očím věřit, když jednoho únorového dne byl vyvolán na chodbu nemocnice a spatřil před sebou Viktora.

"Tys ještě živ, brachu?" volal potěšen, zapomenuv na scénu při posledním setkání, "ani se již nepamatuji, kdy jsem tě naposled viděl."

"Tuším, že před čtyřmi měsíci," vypočítal přesně Viktor a podává mu ruku, prohodil znenadání:

"Hledal jsem tě v Zábranech, - ale tam už mají jiného lékaře."

Stanislav zrudl až k vlasům. - "Snad jsi si nemyslí, že bych to místo za takových okolností nastoupil?"

"Nesměl bych tě tak dobře znát, abych si něco podobného myslil. Můj zájezd do Zábran měl ještě jiný účel přesvědčit se na

vlastní oči, že jsi nezmoudřel. . . Chtěl a mluvil jsem též se samotným majitelem panství."

"O mně?" vybuch Stanislav. "Já udu hned na podzim hraběti vymyšlené důvody, které mě přinutily, abych odřekl místo na jeho panství. Proto nebylo třeba, abys dělal ze mně lháře a zasvěcoval cizí lidi do mých soukromých záležitostí."

"Pro Boha, chlapče, nekohouti se tak hned," chlácholil ho unaveně Viktor, "řekl jsem Zábranskému jen tolik, co bylo nevyhnutelné, abych odůvodnil svoji žádost o sdělení adresy jeho synovce."

"Barona Hellera? K čemu?"

"Pojedeme spolu k němu. Mlč, prosím tě, aspoň až domluvíme. - Proto jsem tě vyhledal. Navštívíme barona Hellera ve Vídni a on nám nejlépe poví, - mnoho-li je pravdy na řeči toho Kleina, který, jak se zdá, udělal z vršičku Marcelina pochybení celou horu strašné viny. Lituji, že mne to nenapadlo již dříve. Mohlo být už všechno dobře, protože ty každému jinému uvěříš, než Marcelu. Pojedeš, Stáno?"

Stanislav díval se oknem ven, kde tál únorový sníh a na skla bušila drobná sprška. Právě tak jako loni, když spěchal k vile "Zuzaně", aby se přiznal Marcelu, že v jeho srdci kvete a voní jaro. - Představil si útulný matčin pokoj, pohnutím pobledlou Marcelu, její první nesmělý polibek v šeru chodby a vzpomínka zapůsobila tak živě, že až v něm zatrnulo. . . .

"Pojedu, Viktor," řekl prudce, "nesnesu déle tohoto neurčitěho šera. Chci mít buďto úplnou tmou nebo jasno. . ."

"Jedno z toho to bude určitě. - Obstarej si tedy pas a pak si ujednáme ostatní."

(Dokončení příště.)

Ženský věk. "Jak jste stará, Ireno?" — "Dvacet osm." — "A vaše mladší sestra?" — "Dvaatřicet."

Zná ji. "Já jsem ti dnes viděla ve městě překrásný klobouček!" Manžel: "Tož si jej nasad', at' vidím, jak ti sluší."

Hory a propasti

Napsala Vlasta Javorická.

Co je život a proč je takový? Proč vzal Radmile v mládí co měla nejradši a teď, v pokročilém věku, jí to vrací - vrací, ale, Bože, jak?

Což věkem láska umírá, - nebo lidská paměť přechází? Proč naše sny nedohoní skutečnost? . . . Proč všechno to, co jsme snili, bylo krásnější, než čeho jsme dosáhli?

Radmila při večeři seděla proti Alexovi, dívala se mu pátravě do tváře, vracela se znovu k jeho rukám a úsilovně se snažila naléztí samu sebe a vpravit se do přesvědčení, že tento cizí člověk, který z nenadání přišel a který tu s nimi sedí a hltavě jí a tak všelicos promlouvá, je Alex - její Alex, na něhož čekala tak strašná léta a po němž toužila každou minutou svého bytí a každým dechem svých plíc.

Byla tichá a když se na ni někdo podíval, nutila se rychle do šťastného úsměvu. Kdykoliv však sama pohlédla na paní Řehořovskou, cítila se bolestí přímo probodena.

Ta ubohá paní tonula v blaženosti. Vše na ní zářilo štěstím, od bílé hlavy, až k stařeckým rukám, vše bylo zosobněným štěstím.

"Drahousku," obracela se stále k Alexovi - "dotkni se mne, - at' vím, že jsi tady. A mluv a vypravuj, hodně vypravuj, všechno, co jsi zažil a vytrpěl.

"Je chudák unavený," povídal pan Kremr a soucitně Alexandra politoval: "zkusil jste mnoho dlouhou cestou, vidíte? A jak to, že vás vypověděli? To jsou teď v té Americe - stafrá - velice nepěkné poměry!"

Alex jim obšírně vysvětloval, -

proč tam nedosáhl domovského práva. Byl přece - nu ano - v severních končinách a nemohl se o ně vůbec ucházet. Obě matky naslouchaly zbožně, sotva dýchající. . . .

Vše v bytě vypadalo slavnostně a jinak než v jakékoliv svátky. Paní Kremrovou to opíjelo a paní Řehořovské to přicházelo jako ve snu.

Jen Radmila měla malátně složené ruce a zdálo se jí, že je ospalá, ač věděla, že dnes ani okamžik nezamhouří.

Maryška, kterou již pláč opustil, hleděla upřeně na nového strýčka a pošeptala z nenadání dědečkovi:

"Hele, dědečku, - ten "zlatý hoch" má nabarvené vousy."

Pan Kremr se až oťásl.

"Co to mluvíš, děvče! Pro Boha, to jsou nápady! Mlč, at' tě tetička neslyší!" . . .

Chvilky utíkaly a Alexandr byl ospalý. Omlouval se, že se nemůže udržet, aby mu odpustili, že jim to zítra všechno vynahradí.

Hlaholil ostrým hlasem a smál se, že je jako kočka a nemůže se již dočkatí teplé postele.

Měl ustláno u maminky v pokoji, která jej měla nábytkem napěchovaný a dosud se žádného koušku nechtěla odřici.

Radmila šla a odestýlala mu. - Domnívala se vždy, že půjdou prvního večera ke splavu, že tam usednou a budou si dlouho a dlouho povídat. A těšila se, že tam také, jako kdysi, padne několikere políbení, po němž se jí tak hrozně stýskalo.

Po léta opatrovala své rty, aby

se jich žádný jiný nedotekl - - zdali také on tak činil?

Ach, dívala se mu prve na ústa a tak jí připadalo, že již to nejsou ta, která ji tak něžně a sladce líbávala.

Bože - jaké to chová strašné myšlenky! - Ó, buď Radmile milostiv!

Alexandr louče se ke spaní podal Kremrovým ruce a Radmile ruku políbil. Sehnul se k tomu poněkud tvrdě a tápal se:

"Jak pak se tu všichni směštná- te? Je vás plno a pokoj není právě veliký."

"Radmila spává s Maryškou v pokojíku do dvora," vysvětlovala paní Kremrová, "tam spávala již dávno, hned, když jste k nám chodíval. Nepamatujete se již?"

"Ó - ano, pamatuji," přikývl Alex živě, "na všechno se pamatuji - jenže si člověk hned nevzpomene."

Radmila se po dvacet let těšila, jak vezme Alexe kolem krku a jak se k němu něžně přitulí - dnes k tomu neměla odvahy. Ne, k tomu odhodlati se nemohla. Řekla mu jen, jak jen vroucně dovedla - dobrou noc - a odešla.

Prve položil na stůl nějaké sešitky a pravil, že jsou to zápisky, které si v mladých letech pořizoval a pro ni uchoval, aby až bude mít čas, si je přečetla a aby se přesvědčila, jak na ni vzpomínal. Vrátila se pro ně a šla pak do svého pokojíčku.

Ulehla vedle Maryšky a ležela dlouho na znak, hledíc na svíčkou ozářený strop a nesnažila se usnouti. Slzy jí tekly z očí a stékaly po spáncích do vlasů a na uši. - Protivně ji šimraly, proto se převrátila na bok a sáhla po sešitech.

Byly velmi zchátralé, tak, jako by ležely kdesi dlouho ve vlhku, nebo ve vodě. Písmo bylo rozmazáno, prosáknuto na druhou stranu a inkoust byl úplně vyrudlý.

S divnými pocity brala sešity do rukou, obracela je a tiskla k bledému čelu.

Kdyby je byla dostala včera, - kdy ještě nepřišel, předevčirem nebo vloni - s jak zbožnou úctou

by je byla brala do rukou - dnes však?

Co se to s ní stalo - co se to stalo?

Což není už touž Radkou, jak bývala?

Otevřela první stránku - začátek byl utržen a prvé listy chyběly. Začínalo to z prostředka:

"... nedivím se těm, kteří s nepořízenou odtud utíkají. Zima je zde tak strašná a nebezpečí, - o němž se mi ani nezdálo. Kdybych neměl tolik lásky k Vám všem, - kteří jste zůstali ve vlasti, obrátil bych se a také bych prchl. Smrt se tu šklebí z ledovců a propastí - pro Tebe však, Radulko moje, pro Tvé oči, slzy a rty - pro Tebe podstoupím všecko. Těš se, děvče, děvůško, těš se. Přivezu Ti zlato - blahobyt a hlavně srdce, které Tě tak horoucně a věrně miluje, že ani dálava, ani čas, ani útrapa není s to o kousíček mé lásky Tě připravit. Vzpomínky na Tebe jsou tak živé a stálé, že jenom jimi se posiluji a těším. - Vždyť snad nebude osud tak zlý, aby mne tu nechal zahynout. Vrátním se k Tobě, Raduško má - k Tvým rtům a do Tvého objetí. Cítím-li je na své šíji - jsem úplně v nebi a teď si Tvé sladké doteky alespoň připomínám. . . .

Pak bylo datum 11. listopadu a nová kapitolka, plná něhy a vroucnosti.

"Kdybych tu měl, Raduško, Tebe a matinku, kdybych se mohl vzdát Tvým rukám a do jejího klína ponořit obličej, ulevilo by se mně ve rvavém stesku, který mne drtí více, než nezdár práce a krutá dřina. - Nebyl jsem zvyklý tak hrozné práci a zdá se mi, že pod ní klesnu. Bojím se, abych neoneemocněl. Raduško a matinko dráhá, modlete se za mne, vždyť tu nemám jiného útočiště, jiné naděje i východiska."

A za několik dnů byla nová kapitolka:

"Všechno je tu nadarmo - zlato se nám ztratilo přímo pod rukama. Ti, kteří přišli dříve a své dílce již překopali, snad přece něco našli - my pouze tolik, abychom se mohli pustit jinam. Moji společníci

mne ponoukají k daleké cestě - nejsem však ještě rozhodnut. Je to strašná společnost, kdybys viděla, Raduško, mezi jakými lidmi se Tvůj Alex pohybuje, ustrnula bys. Je v nich špína tělesná i duševní a musím se pevně držeti, abych se od nich nepošpinil. Jsou prolezlí neřestmi všeho druhu. Bojíš se o mne, má Raduško? Bud' jen klidná, bílá holubičko, Tvůj Alex je příliš posvěcen Tvou láskou. - Kdybych tu léta žil, nikdy neklesnu do jejich bahna. Přišel jsem za ideálem a ten si na svém štítě uchovám čistý."

Slabé zaklepání na dveře vyrušilo Radmilu ze čtení, v němž byla všecka ponořena.

Chvěla se při tom hlubokými dojmy i rozkoší. - Ano, z těchto stránek se na ni usmívala Alexova čistá a vznešená duše. Tady ho našla - tady! Jeho písmo, jeho sloh!

Ulekla se tedy klepání a ještě více hlasu, který se za dveřmi ozval:

"Pojd' trochu ven, Radmilko, - rád bych si s tebou promluvil, mezi všemi nebylo to možno," žadořnil Alex.

Chvěla se zimou a rozčilením, když brala na sebe župan, obouvala si punčochy a ještě pláště. - Bylo ovšem už jaro, ale při horách bývá tak studené a v noci často ještě mrzne.

Vyšla do před síně a při svitu svíce na Alexandra tázavě pohlédla.

"Kam chceš jít?" ptala se trochu bojácně a když ji objal, zachvěla se od hlavy až k patě. Nevěděla, jakými pocity.

"Nu - někam ven," povídal chraptivě, "kam jsme chodili za mláde, - však víš!"

"Tedy ke splavu," - vydechla zhluboka a odemkla potichu domovní dveře.

Šla zvolna před ním a vlhkost jí prostupovala stěevíce. Všude bylo ještě plno bláta a pod mezi ležel pobředlý sníh.

Mrazový příškvár vázal kaloužky, ale nebyl s to zmraziti je na tvrdo. Za to obloha a vzduch a všecko v něm bylo jarní a dýcha-

lo předzvěstí Vesny. Bylo již po půlnoci a měsíc vyplul na oblohu. Byl ohnivý a úchvatný a kreslil vedle Alexe jeho stín.

Radmila šla zvolna při něm a úsilovně přivolávala vzpomínky z mládí. Z dob, kdy rovněž zde s Alexem chodila.

Ubírali se po ní cestou od zahrady ke splavu. Splav zdaleka hlučel a měl zadumaný, melancholický hlas. . . .

Radmila šla tiše a nemluvila - když přišli až k lávce, která vedla nad trámovým splavu, sedla si na její pažení a pobídla, aby ji následoval.

"Tak jsem si to představovala," pravila zadumaně, "až se vrátíš, že sem půjdeme, zde že bude prvé naše místo a potom na kopečku pod Veruniným klínem, kde se ukazují vesnice jako ovečky. - Tam jsme posledně spolu stáli a ty sis celý ten obraz bral do očí. Alexi - já nevím. . . ." povídala když roztržitě pokyvoval a pouze tu a tam k tomu něco prohodil. . . "já tě nemohu stále poznat. Připadáš mně jakýsi jiný a nevím opravdu. . . Což je možno, aby se člověk za léta tak velice změnil? Říká se, že muži v pokročilém věku v lásku již nevěří. Řekni, je-li tomu tak - či co to znamená. Už nejsi takový, jak jsi byl tenkrát, třeba i v těch poznámkách. Ukaž mi své oči a ruce, Alexičku."

Brala je do svých a byt' se poněkud bránil, hleděla na ně dlouho a rozpačitě.

A při měsíci mu znovu hleděla do tváře a pátrala v ní.

"Co myslíš, Radmilko!" povídal nervosně a očima bloudil po okolí - "co ti napadá? Tys také podivná a taková jsi nebyla! . . . Možná, že jsi sama na mne zapomněla a kdož ví - jak jsem ti přišel vhod, - možné. . . ."

Vykřikla přitlumeně a rukou mu zahrádila ústa.

"Neříkej to, ty tomu sám nevěříš! I v těch poznámkách jsi mně tak bezmezně důvěřoval."

Zachytil její ruku a přissál se k ní. Zabolelo to a utrhl. Ó, tak nikdy se k ní dříve nechoval! Byl vždy neobyčejně jemný a taktní.

Neměl však na tom dosti. Chytil ji do náruče, tiskl ji k sobě až to chrupalo, bezohledně si při tom počínaje a podléhaje vášnivému zápalu.

Zaúpěla v jeho rukou, které byly jako kleště a snažila se mu vyprostiti. Když pak byla jeho odvahy stále větší a síla krutější a když s hrůzou a zděšením poznala, že se jí chce za každou cenu zmocniti, - vzepřela se mu tak prudce a divoce, že jej začala i bít a rváti se s ním celou silou své zdravé postavy.

"Pust' mne," křičela zoufale, . . . "tak to nechci - tak se to nesmí stát! - Pust', sice skočím do vody! Pro milosrdenství Boží, pust', ty - ty - vůbec nejsi Alex! - Alex byl něžný, ty počínáš si neurvale!"

Zalekl se jejích ostrých slov, postřehl, že zašel daleko a poněkud povolil, čehož ona ihned využila.

Vyrvala se mu vši silou a utíkala. Měla šaty zrousané vlhkem, - které stálo na louce a mezích - ze střeviců jí stříkalo a cesta byla blátem slizká. Div neupadla.

Zůstal za ní v zadu a smál se vesele: "To sis to notně popletla! Jsem Alex Řehořovský a dokáží to všem!"

Radmila však prchala a byla již nezvratně přesvědčena, že to není její něžný a dobrý Alex, kterého po dvacet let čekala s tolikou touhou a neumírající láskou.

Je to nějaký podvodník - zloduch a vtělený ďábel.

O - jejího zlatého Alexe není již více!

Když doběhla Radmila domů, přirazila za sebou dveře, vskočila do postele pod podušku a zakvílela uvnitř i na povrchu tak strašným hlasem a s tolikou hrůzou, že se až Maryška na druhé posteli ve snu pohnula.

Ne - to zakvílení nebylo možno udržet, tomu nebylo možno se ubránit.

Hrůza, úzkost a soužení dolehlo na ni tak, že se několik okamžiků svíjela jako přetáta úžovka, které z těla uniká život.

Ach, kéž by unikl a kéž unikl by nadobro! Ó, proč před ním utíkala a proč se vracela domů? -

Což by nebylo lépe, kdyby se byla vrhla pod ten splav?

To, co se v ní okamžitě ozvalo, když ho po prvé spatřila a bojovalo v ní celé půdne až do této chvíle, to se stalo skálopevnou jistotou a přesvědčením.

Není to Alex, ne - je to podvodník, který se jen za Alexe vydává.

Přítom přiznání zvedala ruce vzhůru, lomila jimi a šhubala si vlasy.

"Oh - strašná je moc lidské zloby - myslila si v zoufalství svých černých myšlenek, "strašný je ďábel a mocnější než Bůh!"

Alexe jí satan vzal a dává jí teď za něho tohoto surového člověka - tak jako v pohádkách udělaly divočky s dětmi lidských matek.

Ďábel, ďábel jí ho proměnil - svého syna jí nastrčil za Alexe . . . za toho jemného, šlechetného a nad všechen pomysl charakterního Alexe! Ah, ano, Alex nikdy nebyl by schopen tak hrubého jednání! Pravý Alex by se s ní mazlil, nejněžnějšími jmény ji oslovoval, její tváře a vlasy zulíbal, ale ani v nejmenším by neprojevil vášeň a hrubost, jakou dal okamžitě znáti tento podvodník, který, Bůh sám milý ví, jakým zvláštním způsobem k listinám Alexovým se dostal a jichž teď tak hanebně a zločinně zneužívá. . . .

"Bože - Bože - byl-lis při tom?" volala k jasnícímu se nebi. "Proč jen jsi to dopustil? Oh, zjev mi alespoň, dobrý Bože, co jsi učinil s mým zlatým hochem!"

"Zabil Alexe," napovídalo jí něco přímo násilím, "zabil a uloupil jeho listiny, jeho šperky a zlato, které vydobyl - uloupil mu všechno, ba i jméno, jeho čisté a poctivé jméno! Je to vrah, a největší zločinec, jaký se kdy zrodil!"

Strašný zbytek noci prožila Radmila v horečce, měla sto plánů v mozku a sta myšlenek. - Co udělá až vstane? Bude, ba musí veřelce stíhat a dát ho zatknout! Musí se přiznat, jak a kde listiny uloupil!

Ó, povi-li také, že Alexe zabil?

Do rána div nezešlela. Maryška již vstala a šla do kuchyně - tatínek už chodil po dvoře a svolával

holuby, to byla jeho každodenní zábava a matinka již vařila snídani.

Radmila to všechno slyšela a nehlásila se k tomu, nevěděla, jak mezi ně přijde a co jim řekne. A co řekne - pro všechno na světě - Alexově matce?

Tato otázka probodla Radmilu jako ostrá dyka. Zdaž má právo, vzít ji tu velikou a novou radost života? Zdali to může udělat? - A přežije-li to ta stará, slepá, životem úplně usmýkaná paní?

Ó, je nutno psátí pro Danielu - a - rychle něco učinit. Co, sama nevěděla. Byla zdrcena a jako bez rozumu.

Hlasy na chodbě ji překvapily. "Prošel jsem se trochu," - zněl hlas člověka, vydávajícího se za Alexe, který právě vešel, "je tak pěkné a nejsem zvyklý, dlouho se povalovat. - Matinka? - Nu, asi spala - neměla tušení že jsem odešel."

"A jak jste se dostal ven? Zevnitř bylo přece zamčeno."

"Pustila mne Radmila," zasmál se. "Prosil jsem, aby za mnou zavřela."

Lež! a neslýchaná drzost! - Ó, to byly nejpádňější důkazy, že to není Alex, - nýbrž bezpříkladný podvodník a zločinec. Ne, ne - ten dobrý, upřímný Alex - ten neznal přetvářky a lži, ten byl jemný a ušlechtilý!

Bezděky otevřela znovu umoubrané zápisky.

"Miláčku můj! Jedu daleko a daleko. Je nás několik, kteří se pouštíme až do Mexika. Cesta je hrozná a úmorná. Zdá se mi, že si jedu pro zdar a spásu, nebo pro zkázu. Připadá mi, že používám již posledních sil. - Cesta pohltí všechno, co jsme na Aljašce vytěžili. V kymácejícím se vlaku nemohu spát; vzpomínám na Tebe a chtěl bych Ti to všechno říci a vyličit, abys věděla, že stále jen na Tebe jsem myslel a pro Tebe pracoval. Pro sestru, ovšem, pro ni jsem se na tuto cestu vydal - ale pro sestru se takové oběti nepodnikají. Říkám si, že to bylo pro Tebe, pro naše štěstí, aby mi to nebylo tak těžké."

Někdy mívám, miláčku můj, zlé sny a zdá se mi, že Tě chce a po Tobě sahá někdo jiný. Že mi Tě unáší a já jsem bezmocný. - Bojím se v tom snu a když procitnu, ptám se, je-li to možno a může-li to být. A hned jsem při plném vědomí a směji se sám sobě a těm zlým snům. Věřím Ti příliš, ty jediná moje a věrná Raduško. Slíbilas mi to a vím, že svůj slib nikdy, nikdy nezrušíš!"

"Jsme již na místě," začínala jiná kapitola, jiným inkoustem a mnohem nečitelněji psaná - "a pracujeme již. Cesta sem a jízda ke kutištím byla tak úmorná, že jsem poněkud onemocněl.

Doufám však, že se nám zde lépe povede, jen bude-li mne Pán Bůh a Tvá vzpomínka chránit. - Uvědomuji si denně matčinu požehnání a líbám její bílé ruce, - které mi je udělily. Snad mne ono zachrání.

Práce je tu ještě horší, než byla na Aljašce. Musíme vnikat hlouběji do země a je třeba rvát se tu s přírodou, jako bychom byli jejími nejhoršími nepřáteli a kazivě.

I dynamit берeme k pomoci a střelný prach, abychom se podívali pod balvany, jež se nám staví do cesty. Mám již zlato. Raduško, musím Ti to říci, ač mne neslyšíš a tyto řádky budeš čísti, až Ti je vlastnoručně odevzdám. O - pak už to bude všechno jako zlý sen.

Však jsem Ti již psal a těším se, že za několik měsíců obdržím Tvou odpověď."

A další kapitola - oh - ta byla zcela utržena a zcela rozmazána.

"... nebojím se jí - není tak zlá, jak se na první setkání zdálo. Je to matka země a snad nám neublíží. Větší strach má člověk mít před lidmi. Jsou tu kolem mne někteří. Jeden se jmenuje . . ." - (zde bylo místo, jako by prstem zámyslně rozmazané, tak rozmazané, že byl papír rozerván) - "to je dobrý kamarád. Člověk úplně skoro negramotný - ale dobrý. A k tomu Čech. Co tomu říkáš? Ó, Čechy všude nalezneme. Je nás

tu několik. Rovněž nějaký . . ." (zase místo úplně vyrvané a nějakou barvou - či snad krví pomazané.)

Krví?

Radmila upjatě zírala na sešit a hrůzou se chvěla. Vypadalo to tak.

Je-li to krev Alexova? Ó, z toho všeho, aby zešlela!

Četla dále . . . "nějaký - je tu s námi a to je všude známý dobrodruh.

Byl již několikrát v Kalifornii i na Aljašce a slibuje, že pojedě zase na Aljašku zpět. Jezdí po Americe, jako by to byl malý kousíček země - zatím - Raduško - nikdy jsem si nepředstavil, jak nemravný je svět. A jedinec chce v něm něco znamenat? - Mravenci jsme, Radulko má drahá, nic více! Ten člověk se mi nelíbí a bojím se ho. Rád bych se vyprostil z jeho společnosti, neboť pase jen po zlatě a dělá pro ně více, než je i tu v té společnosti slušno."

Poslední kapitola nebyla rovněž celá.

Měla sice začátek, ale chyběl jí konec. Na zádi sešitu scházelo asi několik listů.

Radmila četla a potom upustila sešitek a znovu zvedala ruce k nebi, tiskla si spánky a křečovitě svírala rty, aby nepropustila na venek své bédování.

Konečně musela vstát, neboť Maryška přišla po špičkách a táhla se, zdali již nespí, že obě babičky se po ní ptají a ten "zlatý hoch" že chodí již po zahradě.

Pak bylo všechno jen velikou přetvářkou, protože ji nikdo nepustil s očí a všichni se točili kolem hostě, paní Řehořovská se dala se svou lenoškou přestěhovat do Kremrovy kuchyně a žádala si, aby syn seděl stále vedle ní a nechával jí svou ruku v klíně a pobízel ho, aby si tam také uložil hlavu, že ho bude hladit, jak to mívá rád.

Když Radmila vešla, vyskočil, aby ji přivítal, Radmila však zůstala stát na prahu a vbodla v něj své velké a zpytavé oči. Na posledy zkoušela svou paměť a znovu se přesvědčovala, že to ne-

ní Alex . . . ne, že to on není.

Jaké to mátohy, jaké to šílenství? Co si počne a jak odstraní nešťastnou slepou paní, aby se s ním domluvit mohla?

Ó, kéž by paní Řehořovská dnes umřela! - Myšlenka, které se Radmila až zalekla.

Bože, co všechno udělá z člověka soužení a hrůza? V tom velkém vzrušení stala by se snad Radmila přivráženkyní vraždy ze soucitu. Ó, kdyby tak byl jed, - který by působil rychle a bezbolestně!

Stará paní zemřela by v tom štěstí, že se jí Alex vrátil a netrpěla by!

O tom všem přemýšlela, stojíc na prahu a lpíc očima ve zraku muže, který ji v noci tak surově uchvátil.

Vymrštil se velmi křepce, přál jí dobrého jitra a s jistotou a klidem, kterého nemohla pochopiti, doptával se jí jak spala a povídal, že byl již na procházce a jak je po ránu venku krásně.

Těžce se před paní Řehořovskou ovládajíc, mluvila s ním Radmila suše a nesouvisle, hleděla na něj bodajícíma a studenýma očima a třásla se, až jí nádobí, které po snídani uklízela, v ruku zvonilo.

Jaká hrozná muka trýzeň!

Bude-li po smrti zatracena, huře a více trpěti nebude!

Paní Kremrová, chudinka, netušila ničeho. Pobíhala a tékala sem a tam - každé chvíle odskočila z kuchyně do pokoje, něco tam Alexovi a jeho matince pověděla, na Radmilu se usmála, pohladila ji po hlavě a polaskala ji něžnými slovy.

"Ta dnes vyspávala," povídala všem a na Radmilu hleděla jako když byla ještě dívenkou, za níž Alexandr začínal docházet, "ta si dávala! Tot' víte, z radosti se dobře spí. A je z toho dnes celá ubledlá. Když je člověk rozrušen a dojat i z radosti se spadne."

Radmila dnes nepoužila pudru ani líčidla a vypadala opravdu špatně. Byla povadlá a značně již stará.

Zato paní Řehořovská jen rozkvěta.

Měla na tvářích růžičky jako za mlada a vyhaslé oči jí zářily. A jen stále povídala a jen se usmívala. Snad ještě nikdy ve svém životě tolik nemluvila.

Vyprávěla o Daniele a o jejích dětech, jak o tom vlastním, tak i nevlastních. A o doktorovi, jak je Daniela milována a jak se jí dobře daří.

A doptávala se hned, kdy do Prahy pojedou. "Zjednáme si auto a Raduška pojedě také. Ukážete se u Dittrichových jako snoubenci. To bude krása - nu - až si odpocíneš - a také až se udělá krásné počasí."

Tatínek Kremrů se chystal do úřadu, pravil však hosti, že se mu dnes věru nechce. Raději by ztrávil den doma, v jeho opravdu milé společnosti. A radil se s ženami, co budou dnes vařit, co obstarají k svačině a co k obědu. Nu, přece, aby to bylo dobré, aby si milý host pochutnal.

Maryška byla dnes opomíjena a odešla do školy dříve než jindy. Tak jí připadalo, že už to není ten domov co býval a byla rozladěna.

Pan tajemník se přece konečně odhodlal, že půjde, postěžoval si hosti na těžkou a neuznanou službu a prohlásil, jakmile se Radmila usadí, že půjde do pense. Že už toho má dost a teď, jak to na radnici vypadá, že by se z toho nejraději hned poděkoval.

Pravil také, že se musí Alex ohlásiti ještě na radnici a strážmistr že pravil, aby ho navštívil, že včera viděl pouze zběžně jeho papíry.

Radmila se rychle zvedla a poznámala, že si dojde na koupi, že má nějakou malou a drobnou pochůzku a hned si ji vyřídí.

Šla potom s otcem ulicí a když přišli na její křižovatku, poprosila ho, aby šli trochu z města, že s ním musí bezodkladně a vážně o něčem velmi důležitém mluvit.

Dobrý tatínek se tomu usmál a povídal, že má nějaký veliký spěch, ale že může být klidná, že jí brániti nebude, ba naopak, že mu také na tom velmi záleží, aby se s Alexem co nejdříve vzali.

"To jsi se načeкала, chuděrko, vidí!" povídal uznale a na dceru

se úkosem díval. "Inu - zestarali jste již oba. Já bych se k Alexovi nikdy nehlásil - a ty? Nu, také již nejsi v prvním mládí. Jak pak ne. To jsou léta!"

Na ulici byla veliká frekvence, hlučeli lidé i povozy. - Studenti spěchali do gymnasia a děti do školy; pekařští učňové roznášeli pečivo, babka běhala s novinami, listonoš nesl tašku s dopisy a chůvy vylézaly s kočárky. V blátě se hnala auta, troubila a stříkala, švadlenky šly do šití.

Pro to vše nemohla Radmila hned tatínkovi odpovědět. Mdle a sotva dýchajíc, šla po otcově boku a když vyšli konečně trochu z města, zachytila se jeho paže a podepřela se o něj. Měla ho nevýslovně ráda, byl tolik hodný, charakterní a měl vždy jen na mysli blaho své rodiny.

"Nu, tedy," povídal tatínek a podíval se na hodinky, "aby to dlouho netrvalo, to víš, že musím do kanceláře. Starosta by mně hned vyčítal, že se mám lépe než on."

"Tatínku, já ti něco řeknu," povídala Radmila a že to bylo právě u železného zábradlí, které vroubilo silnici a hluboký svah pod ní, opřela se o ně a pohlédla na otce strhanými očima - "všem se to bojím říci, matinky toho snad ani nesnesou, ale tobě to říci musím. Jsi přece vždy celou mou oporou - jsi tatínek a neopustíš mne."

Dlouhý tento úvod překvapil pana Kremra tak, že na okamžik oněměl. Neřekl ničeho, jen silně zbledl a upjatě se na Radmilu zadíval.

Pane na nebi, jak vypadala při této řeči již stará a sešlá!

"Tatínku - musím ti říci, že - že Alex, který k nám včera přišel . . . není skutečný Alex . . ." Vyhrkla to, jako velikou tíhu a přiložila ruku na čelo. Tak se jí zdálo, že pod rozpětím něčeho jí praskne hlava.

"Cože?" vyrazil otec, jako by správně nedoslechl.

"Že to není Alex, tatínku! Poznala jsem to, sotva jsem jej spatřila! Je to nějaký podvodník, kte-

rý si patrně Alexandrovy listiny přivlastnil a teď jich zneužívá. - Ach, tatínku drahý, co si počneme?"

Pan tajemník vytřestil oči a bylo mu nejinak, než, že se Radmila pomátla.

"Co to povídáš? Jak jsi na to přišla?" koktal a cítil, jak přestává mu srdce tlouci.

"Že to není Alex!" opakovala s důrazem. "A jak jsem na to přišla? Inu, poznala jsem to: Ah, tatínku, Alex je úplně jiný, mnohem lepší a neskonale jemnější. A cítí mne - vždy mne cítil - tento člověk však je podvodník, tatínku, věř, že podvodník a bojím se . . ." ostatní již spolkla. Nevystačil jí k tomu dech.

Nějaké děti šly kolem a také dělnice. . .

Radmila však byla již se vším u konce - opřela se čelem o otce a hledala nad sebou vládu.

"Ježíš, Maria . . ." šeptal pan Kremr, "dítě, mohlo by to být! A podle čeho jsi to poznala. Radmilo, já jsem ho také nepoznal! Nic mně při něm nepřipomíná Alexandra, načeho Alexandra Řehořovského."

"Ó, já se nemýlím, tatínku!" trvala na svém Radmila. "Já jsem pevně přesvědčena, že je to nějaký zakuklený ďábel, který. . . Ale co si jen počneme? Co si počneme, tatínku?" šeptala úzkostně.

"Ale dal ti přece důkazy! Má Alexovy hodinky! Prsten! Zápis! Tvrdíte všichni, že to poznáváte, - tvoji i Alexovu podobu!" namítal pan Kremr.

"To je právě to nejstrašlivější! Ach, bojím se, že se toho zmocnil násilím, že Alexe nějak odpravil!"

Přízvuk, slova její i výraz tváře, to vše bylo jako šílené.

"Co budeme dělat - co budeme dělat, tatínku?" sípěla.

"Co? No, dáme ho zatknout!" zvolal pan tajemník ve spravedlivém rozčilení, hněvu a hrůze. . . "Přivedu k nám strážmistra a přesvědčíme se!"

"To nelze!" vykřikla Radmila hrůzou. "To by zabilo jeho matku. Uvaž, jak je nešťastná, bědná a stará a jak na něm ulpěla. To

by určitě znamenalo její smrt!"

Pan Kremr to pochopil a vjel si bezradně rukama do sporých vlasů. . . .

"Tak zatím mlč," povídal po chvíli, "a přetvařuj se zatím, jak můžeš, uděláme si nějaký plán!"

Radmila pak otce opustila a šla do města. Motala se ulicemi jako mátoha a když přišla domů, konala vše s největším sebezapíráním.

Někdy musí člověk vynaložit veškerou sílu duše a často by nevěřil, jak žena dovede býti silnou a odhodlanou. Zhusta mnohem více než muž.

Pan tajemník seděl v kanceláři a odpovídal bezzvukně na různé dotazy a vyjednával vše, co mu přišlo do ruky, jako ve snách.

Přišel starý městský strážník, který tu sloužil již dlouhá léta a jaksi na nové poměry si nemohl přivyknouti.

Byl uvyklý na starou rakouskou slávu a v republice mu to jaksi nechutnalo.

Sloužil bezpečnosti města déle než pan Kremr a znal tu každou živoucí nohu. Osudy všech rodin měl v malíčku a co se minulosti týkalo, byl živou kronikou.

Znal i děti z celého města i psy a nikdy se nemýlil. Zajímal ho nesmírně osud rodiny Řehořovských a ptal se pana Kremra již po druhé na všechny podrobnosti podivuhodného návratu a pobytu bývalého mladého továrníka za mořem.

Včera navečer mu to pan Kremr vypravoval nadšeně a radostně, byl přímo pyšný a vypínal prsa; dnes ho povídavý stařík trýznil a přiváděl k zoufalství.

O málo, a stal by se k němu hrubým. Odbyl ho krátce, že má velmi důležitou práci, na kterou musí usilovně myslet.

A přál si, aby se ta starobylá radnice zřítla a přikryla ho, neboť toho bylo trochu mnoho na jeho přestárlá bedra a na jeho počestné šediny. . . .

"Řekni mi, cos udělal s mým Alexandrem? - Zapřísahám tě při všem, co je ti svatého! Řekni!"

tázala se Radmila veřelce, když se na chvíli ocitli na zahradě a nikdo jich neposlouchal. Tázala se ho ostře a bezohledně. Zírala mu do očí pevně a s nehlubším opovržením. Z každého slova, které pronesl, potvrzovala svou jistotu, že má před sebou bezpříkladného ničemu, který na zmizení jejího Alexe má největší podíl.

"Hlouposti!" odsekl a začínal býti hrubým. "Mně není nic svatého, protože mě život všemu odnaučil! Nevím ničeho o Alexandru, o němž ty bájíš! Inženýr Alexandr Řehořovský jsem já, zde viz moje papíry. Mám všechno v pořádku a chceš-li, zavolej úřady! Jsem tvým snoubencem a dožaduji se svého práva!"

"Nejsi - nejsi! a nikdy nebudeš!" vykřikla rozčilením. Poznala jsem po hlase, po chování a podle tvých rukou, že jsi podvodník, - který mého Alexe, mého dobrého Alexe, zprovodil se světa a zmocnil se jeho pozůstalosti! Ó, vím to, vím - a zapřísahám tě. Neřekneš-li po dobrém, donutím tě k tomu!"

"Ho, ho, jen žádné výhrůžky!" zasmál se. "To je znamenité! Ženich se vrátí a místo, abys jej přivítala s láskou, vymýšlíš si něco hanebného, abys se sama za tím ukryla! Nikdo mi nenamluví, že děvče - ta Maryška - není tvoje! Kdo ví, kdes k tomu přišla . . . a teď . . ."

"Lžeš!" zabouřila a tím ses odsoudil! Můj Alex nikdy nelhal a Alex by mne také nikdy nepodezřívál! Ty nejsi Alex! Víš to určitě a neřekneš-li, udám tě hned četníkům."

"Opovaž se!" zasoptil a stiskl jí tak bezohledně zápěstí, že bezděky klesla na zem u jeho nohou. "Cekneš-li, ukáži ti, čemu jsem se v Americe, v té zemi zlata a dolarů naučil!"

Radmila úpěla. "Řekni, co jsi učinil s Alexem a vše ti odpustím! Pomohu ti k útěku, dám ti i peníze!"

Zasmál se zlobně.

"Peníze mi dáš i když nic nepovím! Jsi mou nevěstou a co je tvé, je též moje! A hleď," dodal mírněji, "budeš-li se mnou za do-

bře, nebude ti zle. Místo dostanu a tebe uživím - chceš-li se mnou ovšem žít!"

"Nechci!" vykřikla přímo šíleně a vzhopila se. "Nechci a nechci! Slíbila jsem věrnost Alexovi, - ty však jím nejsi. Ty jsi podvodník a padouch . . .!"

(Pokračování.)

DOPISY.

Z ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

Poslední můj dopis, který jsem Vám zaslal, zněl bojovně; měl jsem tedy strach, že k Vám vůbec nepřijde, že jej censura státu nám nepřátelského zabaví, a za mncu že se vydá agent německého "Gestapa", aby si to se mnou vyřídil. Moje malíčkost sice neznamená ve veřejném životě, ale tak skončit??

Slíbil jsem Vám přátelé za velikou vodu, napsat něco z poměrů u nás v ČSR. — Tedy krise postihla u nás ponejvíce mladé lidi, mládí, budoucnost národa, to mládí, v jehož rukou spočívá osud naší vlasti. Naše je republika. Ačkoliv pro život dobře připraveno v jakékoliv formě, maturitou atd., nemělo zaměstnání, nemohlo tvořit základů, rozvíjet se.

Politická jedna strana u nás z této situace těžila. Dělník a každý jiný s legitimací této strany dostal práci, přednost. Na některá místa dostali se takto lidé, kteří tam vůbec nepatřili. V úřadech přeskočila tato legitimace v postupu i několik úředníků před sebou, služebně starších. Někteří, aby uhládili svůj život, aby nebyli odsouzeni k zániku i se svými rodinami, vzali s odporem tuto legitimaci, ale nezměnili své přesvědčení. Až přijde doba, kdy toto mládí převezme otěže řízení obecních, okresních, zemských samospráv atd., nikdy na tento postup řešení krise takovýmto způsobem u nás teroristického režimu zelených-agrárních op. rací — nikdy nezapomeneme. Nemůžeme zapomenout! Již

se sjednává náprava.

Německá menšina u nás. Do světa řvou, že jsou u nás utiskováni, a zatím se u nás mají jako v ráji. Za své vojenské služby přistihl jsem skupinu českých Němců-vojínů, záhadně se usmívajících, v kroužku, kde jeden hrál na ústní harmoniku hymnu rozpadlé staré monarchie. Slyšel jsem ale že německá "Ueber alles" má notu zrovna takovou. Takto s námi myslí, rozdělenými na menší skupiny někdy vzájemně se hašteřících, aby, až nastane příležitost, nám škodili, tovární objekty-budovy, které u nás blíže našich hranic vlastní jejich majitelé, a které dnes pracují na výrobě zboží potřebného v míru, změnili na účely válečné proti nám.

Židé u nás. Za Rakouska byli to oni, pro které mnohý český člověk ztratil svobodu - život. Udavači Němcům. Dnes píší noviny: Třistatisíc židů bude vyvezeno z Vídně. Jejich tisk v Palestině píše: "Republika Československa je rájem pro židy." Jakým právem, a jak daleko může společnost lidská tyto pronásledovat, utlačovat, nevím. Vždyť co vzešlo lidstvu právě z tohoto národa israelského? Vzpomínám si na slova učitele na měšťanské škole: "Proč jim nadávat? Nechod'te k nim, nekupujte od nich, nepodporujte je!" Přesto ještě dnes mnohá hospodyňka bere, žádá a dává přednost jejich zboží před našimi domácími výrobky, stejně dobrými. Proč by musela koupit vždycky 'Franckovu' cikoru a "Schichtovo" mýdlo? — Roztahují se zde, zatím co mnoho z nás muselo za chlebem za hranice. Těžce nadřené českých lidí peníze měli uschovány ve Vídni. Valuty, které vyvezli z republiky. Jakmile "Führer" obsadil Rakousko, zavřel banky — židé tam všechny peníze ztratili. Následkem toho se jich mnoho zbláznilo zde, někteří si vzali život sebevraždou.

Tak tyto tři skupiny, agrární strana se svou zelenou legitima-

cí s jetelovým čtyřlístkem, se kterým se nezastavila ani před kšeftováním s lidskou bídou, — pak německá menšina a — židé, kteří odvezením našeho kapitálu za hranice oslabovali takto naše finance, staly se největšími nepřáteli naší mládeže, protože ta nejvíce doplatila na krizi. Strana agrární, aby získala na svých řadách, slibovala lidem oddlužení — moratorium. Všechny staré dluhy smazat. To byla voda na mlýn. Někteří přestali platit daně. Vždyť je oddluží. Jelikož ale povinnosti k státu se musí plnit, za několik let úřady byly nuceny sáhnout ku kroku ráznějšímu: Když nechcete dobrovolně, vezmeme si nuceně sami. Dobytek, pole. Teprve dnes lid chápe, kam jej vedli. Prchlédá. Máme před obecními volbami. Znájí jen jeden zákon: "Svatý zákon půdy".

Naše inteligence. Chtěla být pokroková, moderní skrz naskrz. Selskému hochu, který se něčeho dopracoval, již nestačily zásady, které mu otec, děd vstípili, zanechali. Nestačily mu ani orelské řady, z nichž vyšel, v nichž prožil dětství, mládí, kus života. Na jiné straně je to lepší. Pomału přicházel k poznání klamu. Dnes již v řadách čsl. Orla, nepolitické to složky národa, naleznete vysoké vojenské hodnostáře, doktory, na čelných místech, proti zdejšímu spolku "Sokolu". U nás "Sokol" znamená člověka, který je s náboženstvím na štiřu, který myslí, že všechnu moudrost snědl, nevěří. Řádný katolický křesťan u nich členem být nemůže, to sami svým jednáním dokazují. Mají blíže ke všem jiným, jenom ne k těm, kteří chodí do kostela, a kolikrát spojení se stranou, jež si říká "také-katolická" největší katolická, ale bojují boj protikatolický. A kdo si zvolí takový boj, může — přátelé — jej pokládat za předem prohraný. Na venkově zvlášť mají špatný zvuk a proto se nedivte, že když slyšíme jmenovat i Vaše jednoty "Sokol", je nám všelijak. Nedá se to změnit — ten název u Vás?

Na shledanou na orelském sletě v Praze, který se připravuje na příští rok.

Přátelé, nebude to "Sokol" u nás, ani nic, co není hezké, ale je moderní, co dokáže obrodu našeho národa ale bude to čsl. strana lidová a všechny složky katolické, které o to usilují: čsl. Orel, Svaz katolických žen a dívek v ČSR, Sdružení katolické mládeže, Svaz katolických skautů atd. Škola, rodina, tisk je katolická práce pro lepší budoucnost národa. Každoročně opouští školní lavice tisíce mladých katolíků v ČSR. Naše kněžstvo nás vede. Dřív starý pan farář na venkovské farnosti se starým panem řídícím učitelem shodli se pan učitel hrál v kostele na varhany. Po převratě státním roku 1918, kdy velké huby hlásaly: "Pryč od Říma", odluku církve od státu, kříže ze škol! — bylo jinak. A dnes již naše učitelstvo po seznání všeho kloní se na pravou stranu. Proč ne? Naši kněží museli studovat zrovna tak jako oni, většina ještě déle než oni. A kteří ještě něco, tedy: Mužstvo našich řad bylo v zákopech, oni byli doma. A kdo je a nás učil ve škole zpívat "Zachovej nám Hospodine . . . říš rakouská nepomine" . . . hymnu rakouské dynastie?

Končím, zasílám Vám všem pozdrav vzdálené vlasti od Šumavského národního muzea, Tater a Šumavy V roce jubilejním volám všem Čechoslovákům: Mnogaja ljeta! Živio! Vám zardělá poupata na keři našeho mladého státu, které spíte věčný sen v cizích zemích, položivše život, mladí katolíci československé republiky slibují, vzkažují: Vaši čestnou památku na vždy zachováme! Náš druhý pan prezident Dr. E. Beneš při posledním rozloučení pravil: "Pane prezidenta Osvoboditeli, Vašemu odkazu věrní zůstaneme." Tedy: Rostiž a zkvětež svobodný národ československý — s křížem nad parlamentem, je naše přání, a tak si to představujeme.

Zdař Bůh!

ZA KYTIČKU.

(Texaské básniřce věnuje jedna ze čtyřlístku.)

Slunný Texas může být hrdý
na pěvkyni národnosti svojí,
která pje cituplné písně
a vznáší se k Stvořiteli výše.

Jak fialka v stínu ukrývá svých
květů

básniřka Texaská vzdaluje se
světu;

její zvukné básně budí obdiv
všude

a mezi básníky stojí v řadě prvé.
Něžná její ruka vzdělává též

půdu,

při práci se vznáší její mysl
vzhůru;

Pán jí s trůnu Svého požehnává,
jak slavíček pje básně skládá.

I mně v upomínku řádky psala,
kž se splní přání „jež mně přála,

jí z upřímného srdce tlumočím:
nech se jí krásný sen uskuteční.

Když básničku čtverlístku jsem
četla,

ze severu na jih mysl vzlétla;
za kytičku díky, pozdrav nese

Vám: „

bud'te s Bohem, avšak pjeťte dál.

GLEN CARBON, ILL.

Cténá redakce a milí čtenáři!

Dnes začnu se svou krásnou
upomínkou na zlatou veselku
staříčkových manželů Suškových.
Byla to slavnost' vzácná nejen
uspořádáním a chutnou hostinou
ale hlavně proto, že se jí tak
málo št'astlivců dožije. Padesát
roků spolužití — co starostí a
bouří životních přehnal se přes
ty bílé hlavy! To vše znají jen
oslavenci, ctění manželé Suškovi
a také já, která jsem též před
třemi roky se svým, dnes zesnu-
lým starouškem zlatou svatbu
slavila. On již nebyl tak statný,
jako pan Sušek, ač vojančinu
skoro ve stejný čas a v jednom
místě — u 14. pluku dragounů
v Uhrách — prožívali, ale stej-
ného věku se nedožili. Ale musím
se již s tím smířit, že narukoval
k té věčné armádě, kam ho i my
dříve nebo později budeme ná-
sledovat.

Slibila jsem Vám, že napíši
něco z jeho života. Jeho rodiče
měli pěkné hospodářství v naší
obci Škvoreticích, ve výměře asi
50 strychů polí a luk. Bylo to
nejvýnosnější místo tenkrát, a
bylo to místo svobodnické, neza-
tížené robotou. Co druhí museli
pracovat pro vrchnost' a své za-
nedbávat, oni své pole zvelebo-
vali. Celou zimu vozili nános na
své pole z panských rybníků,
kteroužto výsadu měli na věčné
časy upsanou či zaknihovanou.

Po zrušení roboty byly některé
ty výsady vrchnosti vykoupny
a o některé nesevdomitým správ-
cem byli připraveni. Vzpor tomu
žilo jedno pokolení za druhým v
blahobytu, až mého muže se 4
jeho sourozenci stihla katastro-
fa.

V jednom roce jim zemřeli oba
rodiče; nejstarší bratr byl stár
10 roků, sestřička rok, a zůstali
s dědečkem, který byl úplně hlu-
chý. Otec měl jediného bratra,
který vlastnil chaloupku a něco
pozemků, ale nebyl dobrým ho-
spodářem. Měl četnou rodinu—
8 dětí, více méně dospělých. Ten
se udělal poručíkem a s celou
rodinou se k nim nastěhoval. Je-
ho rodina zaujala od té doby
přednostní právo. Oni na vlast-
ním majetku sdíleli osud opuště-
ných a odstrčených sirotků. Je-
jich dětství bylo neutěšené, trpěli
hladem, nedostatkem oděvu, za-
tím co jejich bratrance žili v bla-
hobytu.

Kde kdo sirotků litoval, ale
nikdo proti jejich strýci vystou-
pit nechtěl.

Až když nejstaršího bratra,
který měl odkázaný majetek v
plnoletosti, chtěl dát odvést k
vojsku, aby své panování pro-
dloužil, teprve můj otec upozor-
nil dva sousedy; všichni došli
vrchnoporučenskému soudu a
tam vše dle pravdy pověděli. Pan
poručík byl zavolán a bylo mu
nařízeno, aby se do 48 hodin vy-
stěhoval a vše, co náleží sirot-
kům, v místě zanechal. Jeho zá-
sluhou inventář žádný sepsán
nebyl, a proto sirotkům zbylo

stavení — vyrabované. To ale
jejich radost' nezmenšilo, neboť
se svého tyрана zbavili. On se
ještě odškodnil tím, že prý musí
dostat 200 zlatých, které prý mu
dlužil jejich otec. Ač všichni vě-
děli, že to byl on, kdo se dlužil
od jejich otce, když to odpřisáhl,
museli mu je dědic vyplatit. Za
ty peníze nechal svého nejmlad-
šího syna vystudovat na učitele.
Toho jediného měl můj muž rád.
On ale št'asten nebyl. Často nás
o prázdninách navštěvoval. Když
byl u nás posledně, a můj muž
ho provázal na dráhu, řekl prý
mu: „Pamatuji se, že tys byl
v mládí ubohý, ale dnes máš ho-
dnou rodinu, pěkný domov, a to
vše mně chybí. Jsem nešťasten,
ale ne svojí vinou. Otec mě měl
nechat nádeníkem jako druhé, a
mé svědomí by bylo pokojné;
všechny ty své bolesti mu po-
věděl a můj ho upřímně polito-
val.

Na druhé prázdniny už k nám
nepřišel a jeho žena nám psala,
není-li u nás její muž. Odešel
prý už před týdnem a neřekl,
kam jde. Za několik dní jsme
četli v novinách, že v Uhrách u
Šoproně byl nalezen zastřelený
muž, slušně oblečený, velké po-
stavy, avšak ani podle českých
novin a dle revolveru se totož-
nost' jeho nemůže zjistit. Za den
jsme opět četli, že žena jeho jej
ztotožnila jako svého muže p.
Ch. Bylo nám ho líto, a je divno,
že volil pro svou sebevraždu cizí
zemi.

Můj muž se vyučil strojnímu
zámečnictví, a jako tovaryš vy-
koval velký kříž na věž našeho
sedlického kostela, který tam
trůní podnes jako symbol naší
víry. Tenkrát se vše kovalo ru-
čně, a proto namahavě. On byl
vždy na to své dílo hrdý, a já
rovněž.

Čekám z té naší staré osady
nějakou zprávu, kterou s Vámi
sdělím později. Všichni, kteří mi
píší, chválí si, jakého tam mají
dobrého, obětavého vd. Matěje
Kolaříka, děkana, který i mne
poctil krásným dopisem. Bůh

jim jej tam dlouho zachovej; je dobrých kněží velký nedostatek. Též s Vámi sděluji, že ten náš známý kostelíček Křesovec, o němž jsem Vám kdysi jeho historii vypsal, který málem podlehl zkáze úplně, je znova celý opraven, a to zásluhou nového pána zámku Škvoretic, p. Vladimíra Nováka, který nedávno zámeček koupil i s dvorem, a s dvorem Nirčí, sám ho dal na svůj náklad (a ten nebyl malý) opravit. Tím činem dokázal, že jest vzácného charakteru a zlatého srdce. Kéž mu za to milý Pán Bůh žehná i celé jeho rodině. Víím, že Vás všechny krajany ta zpráva potěší, jako potěšila mne.

Vám všem, kteří máte tu babičku-dopisovatelku rádi, splním Vaše přání, abych častěji psala. Panu i paní Suškové děkuji za pozvání; ráda Vás ještě uvidím, jak čas dovoli.

Se srdečným pozdravem
babička Chaloupková.

DANTE, S. D.

Dnes připadá svátek svatých apoštolů Filipa a Jakuba, kteří pro svoji víru a za svůj lid, za který se modlili dnem i nocí, byli od svých nepřátel odpraveni v r. 62. po Kr. Co již roků uplynulo do moře věčnosti a stále se opakuje totéž. Stále jsou tu nepřátelé Kristovi. Lid neví, co by chtěl; první, co nepřátelům padá do oka, je naše sv. víra. Ta víra, kterou brány pekelné nepřemohou; slova tato pronesl náš božský Spasitel ke sv. Petru. Kdyby lid místo pobuřování ten čas věnoval něčemu užitečnějšímu, oč by bylo lépe na světě!

V posledním mém dopisu byly chyby. Vynechala jsem bratra p. Bárty, Sylvestra, což tímto opravuji.

Co jsme tu měli nového od nového roku? Nejdříve jsme zde měli české divadlo; tak vidíte, že se tu držíme, vždyť tu českou školu nemáme, ale při dobré vůli se dá mnoho vykonat. Zde na tom našem venkově pořádat divadlo, dá mnoho práce. 8, 10 až

15 mil jezdit na zkoušky, kára smýká sem a tam, když jest po dešti, a tu musí mít člověk pevnou vytrvalost, když si to předsevzal. Všickni ti ochotníci jsou z farem a místo odpočinku jedou na zkoušky.

Ale mládí je mládí, a proto vše obětují, když vidí, že se své osadě i obecnstvu tím zavděčí. Kritiky si všímat nesmí, neboť lidé někdy soudí dle toho, jak jsou naladěni; hlavní věcí je, aby byla plná síň. V posledním kuse bylo mnoho nováčků a měli dlouhé úlohy, ale zhostili se jich k úplné spokojenosti. Budeme se těšit, že zase brzy vyrukujete; víte všickni, že to potřebujeme. Divadelní kroužek vždycky osadě velmi vypomohl a proto si ho máme vážit. Letos připadá 10leté trvání jeho založení v naší osadě. Kéž nezanikne.

A nezanikne, pokud jej budeme podporovat, jak pravil pan L. Cimpr z Tábora, S. D., při divadle, které nám tu s úspěchem sehráli dne 24. dubna pod názvem "Dva vojáci od muziky". Druhý jejich mladší odbor bude tu hrát někdy v polovici máje. Těšíme se a také tu neskrblíme potleskem, neboť víme, to že je všecko, co herci dostanou. Vzpomínám doby, — a není to tak dlouho — kdy naše všechny tři děti hrály. Růžena uspala 4 děti a pak již volal Jan, který pro ni zajížděl jen čtyři míle. Potřeby pro herce se šily v noci, a takovou práci měli všickni, neboť byly všude malé děti, ale rádi pracovali. Proto se přimlouvám, aby se nějaká šatna, co se ušít nemůže, pořídila, neboť s tím je nejvíce starostí a máme to mít své, alespoň po troškách. Hlasme se hrdě ku svému českému národu a nestyd' me se za něj. Já jsem Čech, a kdo je víc? budiž naším heslem. Vždyť náš dobrý český lid má také právo na trochu toho uznání; budoval Ameriku jako každý jiný národ a myslím, že je mezi nimi hrozně malé procento, aby se nechali živit vládou. Ale jak to bývá,

krčíme se — pro klid. Proč se krčit?

Musím také do politiky, ale nerada. Vždycky mě zlobí, proč jsou i ženy zatahovány do volebních místností. Muži by to spravili, a nemuselo by být tolik počítání. Ale — když již volit, tak volit! Máme mnoho našich krajanů Čechů, kteří se ucházejí o úřady; proč je nevolit, jsou-li schopni. Osobní nepřiznání nemá zde rozhodovati. Ze své zkušenosti víím, jak jest dobrý Čech v úřadě. Měla jsem poslední dobou mnoho co dělat s úředníky, a že byli Češi, jak mi vše šlo hladce. A proto, volte své lidi, ač myslím, že tyto řádky přijdou pozdě do redakce, ale pro po druhé.

Na otázky, máme-li tady již kněze, odpovídám: ano! Přijel neočekávaně dne 22. března. Je to dp. Benno Potkovský O.S.B., mladý a horlivý kněz, máme jej všichni rádi a přejeme si, aby se mu mezi námi líbilo. Připravil nám na svátky velikonoční krásné pobožnosti, jen žel, že naši farmáři nemohli do kostela, neb nám tu přšelo a cesty tu nejsou štěrkané, jen hlavní. Děšť byl dobrý, ale zase jest mnoho lidu, že velikonoční obřady neviděli a jsou také katolíci. Zaplat' Pán Bůh, důstojný pane, za ty duševní hody. Měli jsme i slavné Vzkříšení s průvodem Nejsvětější Svátosti oltární.

Dnes 1. května měl pěkné kazání, v němž připoměl naší milé mládeži, že příští neděli připadá den matek, aby všickni přistoupili ku svatým svátostem, tak, že nejlépe uctí památku svých matiček.

Také náš spolek sv. Václava K. D. č. 109. měl mít na den matek zábavní schůzi, leč Rytíři Kolumbovi mají program ve Wagner a mnoho jich tam ke spolku patří, tudíž je to až třetí neděle v měsíci. Těšíme se, neb všecku práci na starosti mají muži. Vrchni kuchaři, pp. V. Košťel a Jaroslav Konfršt, nás jistě překvapí, vždyť se oba v tom oboru vyznaží a k ruce budou mládenci,

to bude pohova, myslím, že nás i rozplácí, neboť se povídalo taky o křenu a jiných věcech, jež budou potřebovat. Ať žádný člen nechýbí! — Spolkové záležitosti mají každého člena zajímati, ba má být hrdý na to, že jest u katolického spolku, a dnes, kdy každý má i musí mítí pojištění na život, volte spolek dobrý, dle hesla "svůj k svému", kde se cítíte nejspokojenější, a kde máte beze strachu postaráno o své pozůstalé, pro první pomoc.

Zima letošní tu byla mírná; barvili jsme v prosinci a únoru. Bylo také několik dnů, že by člověk zmrzl, a je to stále, střídá se horko se zimou. Prší tu častěji, alespoň místy, někde více, jinde méně. Dne 15. března jsme dostali pěkný déšť a od té doby bylo pěkně, až 28. a 29. března zase napršelo a 30. března padal sníh a 31. byla veliká zima, tak březen přišel jako beránek a odešel jako tygr. První 4 dny dubna bylo mírné počasí, ale 5tého byl sníh a vítr a při tom hřímalo a blýskalo se, a to trvalo i 6tého a měli jsme vysoké závěje. Pak jsme měli pěkné i větrné počasí až 26tého a 28. dubna zase místy pršelo.

Měli jsme csadní schůzi, která se koná každý měsíc, ale déšť vše pokazil, lidu přijelo málo, neboť to koukalo škaredé, že z toho přijde velký vítr, ale dostali jsme pěkný déšť, sotva jsme dveře zavřeli, již to tu bylo. Myslím, že si farmáři libují, všechno se pěkně zelená.

Opakuji zase, přátelé, kteří nám píšete, abyste psali nyní adresu: John Svatek, Dante, S. D. (a ne Wagner, S. D.). Jest s tím mnohdy nepříjemnost.

Dopisujte hojně, drazí čtenáři Panu Kratochvílovi posíláme upřímný pozdrav a přejeme Vám i Vaší manželce mnoho zdraví. Paní Vlachová, já již to tam u Vás znám, dle dopisu a vypravování také jste ztratili kněze, kterého jste měli moc rádi. Jakáž pomoc, když jinak být nemůže. Českých kněží snad jest málo, a

A. Pírová:

MLÁDÍ.

Kdo by mládí nemiloval, když v něm plno krásných chvil? Také básník při svém dílu nejvíce vždy o něm sní.

Léto v srdcích všechněch hřeje, v mladém srdci také mráz; z života se mladost směje — to již zkusil mnchý z nás.

Jak ta radost, časem žalost, rázem všecko převalí: zklamanému srdci ránu běh ten času zahojí.

Živct stejným krokem kráčí, prchá léto mladých let; mládí stále ustupuje a stárí se hlásí hned.

Mládí se víc nenavráti, když již stříbrem poset vlas; vzpomínka se jenom vrací na to mládí — krásný čas.

my bychom byli pro to, aby každá česká osada podpořila studenta, který by třeba rád studoval, ale nemá prostředků a když by všickni na to přispěli, na žádného by mnoho nepřípadlo. Podporují se misie indiánské a jiné, proč by se nemohlo pomoci Čechu? Náš dp. Benno Potkovský umí pěkně česky, má pěkný hlas, a blahořečí své matičce, že doma vždy se mluvilo česky.

Pozdravujeme je všickni z našeho Dante. Přijed'te se sem aspoň podívat, jestli Vám to zdraví dovoluje; to by se důst. pán potěšil! Překvapte jej!

Spolek Oltární Panny Marie prodával na Den matek květiny.

S přáním všeho dobra na všechny čtoucí i dopisovatele jsem jako vždy

Josefa Svátková.

CLEVELAND, OHIO.

P. b. P. J. K.! Ctěná redakce a čtenářky České Ženy!

Na Bílou sobotu, 16 dubna t. r. vysvěcen byl na kněze jeden z našich osadníků Panny Marie Lurdské, Rev. Karel Rada ndp.

biskupem Kučerou v katedrále Panny Marie v Lincoln, Nebr., kam se též dostavila jeho matka paní Kristina Radcová s dvěma přítelkyněmi sleč. Marií Charvátovou a paní K. Vrbovou. Po vysvěcení ještě téhož dne vydaly se na zpáteční cestu do Clevelandu. Učinily též návštěvu v semináři sv. Prokopa v Lisle, Ill. Novosvěcenec byl narozen v Dubuque, Iowa, načež se rodiče odstěhovali do Clevelandu, kde on navštěvoval obecnou školu P. Marie Lurdské, pak katedrální latinskou školu a universitu John Carroll. Po ukončení zdejší školy konal svá další studia filosofie a theologie v semináři sv. Prokopa v Lisle, Ill., kde obdržel hodnost bakaláře umění.

V neděli 24. dubna měl svou primici o deváté hodině ranní v kostele P. Marie Lurdské, za assistance Msgra Zlámala, přísluhovali mu velp. R. Matoušek co jáhen a velp. G. Livanec co podjáhen. Very Rev. Petr Mizera S.T.D., rektor semináře sv. Prokopa, měl slavnostní kázání. Též přítomni byli velp. Marcel Cikán O.S.B. z Lisle a Rev. Dr. E. Hodouš S.J. Průvod z fary do kostela byl velkolepý. Súčastnili se ho rytíři sv. Jana, i z jiných osad, též i Ladies Auxiliary, Kadeťi sv. Alexandra i různé jiné spolky, řady družiček a ministrantů s duchovenstvem. Za novosvěcencem kráčela jeho matička, která jest vdovou po mnoho let, a přinesla velké oběti z lásky k Bohu, aby její jediný syn mohl státí se knězem. Bůh dopřál jí dočkatí se toho dne, aby viděla syna svého u oltáře obětovati tu sv. obět' mše svaté ten den, kdy on zasvětil se Bohu úplně, aby následoval v slépějích Krista Pána. Doufám pevně, že on jistě bude napodobovati svého Mistra, neb každý kněz má býti čím Kristus byl zde na této zemi; cokoli podniká, má tázati se sam sebe, zdali Kristus tak činil, býti tím dobrým Pastýřem. Velice dojemné bylo, když při sv. přijímání

Monsignore Zlámal dovedl tu dobrou matinku až ku stupňům oltáře, aby z rukou syna svého první přijala Tělo Páně. Ty blažené pocity byly jí odměnou za všechnu její námahu a starosti.

Odpoledne o čtvrté hodině bylo svaté požehnání, po němž dp. Rada uděloval své novokněžské požehnání, což trvalo dlouhou dobu, neb kostel jak ráno při mši sv. tak i odpoledne byl přeplněn. Hned nato v osadní síni pořádán skvělý banket na počest nového kněze. Ustanoven byl nejdp. biskupem Kučerou správcem osady sv. Víta v Touhy, Nebraska, kde jsou mnozí Čechové. On správně řeč českou ovládá. Přejí mu jménem mnohých mnoho Božího požehnání v jeho prvním působišti, aby přivedl mnoho duší blíže k Bohu, čehož s pomocí Boží a příkladným životem jistě docílí. Modlitby přátel a známých budou jej doprovázet. Každého křesťana svatou povinností jest modliti se za kněze. Sobota po prvním pátku v měsíci jest vyhrazena pro kněze. Prosit máme Boha, aby dal jim milost, aby byli věrní a horliví ve svém svatém povolání. Každý večer při večerní modlitbě máme připojit tuto krátkou modlitbičku: Drahý Ježíši, dej dobré a svaté kněze Svě Církvi.

Skutečný příběh.

Malá Boženka Baumannova narodila se mrzáčkem, takže nemohla chodit ani pohlát si jako jiné děti. Při tom všem hleděla býti příjemná a nenaříkala, protože její matka ji poučila, jak může všechno utrpení obětovati Ježíši za misionáře, pohany a za kněze. Když bylo jí devět let, obdržela první svaté přijímání. Toužila po Ježíši, aby přišel do jejího srdce, a v ten radostný den pocítovala, že jistým způsobem jest Jeho: květinka oběti. 8. ledna 1935 psala svému biskupovi: Můj příspěvek pro misie je má modlitba, mé oběti a mé utrpení. 20. ledna dobrý biskup odpověděl: Drahá malá Boženko,

tvůj dopis způsobil mi velkou radost. Jsi jedna z Božích zvláštních příznivců. Ano, modli se a přinášej oběti! Posílám ti lísteček, který ti vysvětlí pobožnost ohledně soboty kněžské, krásný způsob to, jak můžeš pomáhati kněžím. Mnoho záleží na Církvi, mít svaté kněze, aby i lid stal se svatým. Týž biskup napsal tato krásná slova: Je-li svatý kněz, jest největší dar nebes zemi, tak námahy věřících, modlitbou a obětmi obdržeti svaté kněze, budou tím největším a nejkrásnějším darem země nebi.

Když Boženka uslyšela tato slova, rozohnilo se srdce její a rozhodla se býti věrnou v praxi soboty kněží. Jak jsem již podotkla, tato praxe sestává: obětovati na tu sobotu po prvním pátku v měsíci mši svatou, svaté přijímání, modlitby, práce, oběti, utrpení skrze P. Marii Královnu Apoštolů, s úmyslem, abychom od Boha obdrželi dobré a svaté kněze a zároveň za ty, kteří připravují se na kněžství. Boženka první sobota kněží byla 2. února 1935. Malá trpitelka připravovala se na to modlitbou a obětmi. Několik dní před tím napsala toto krásné psaní Ježíškově: Drahý Pane, co mám dáti Tobě? Mám Tobě dáti bohatství? O ale jsem tak chudobná! Zdraví? Jsem mrzáčkem od narození. Můj život? Ano, ten ještě mám dáti Tobě. Ano vezmi život můj za kněze.

Byl první pátek. Boženka přijala sv. přijímání s andělskou láskou a horlivostí. Druhý den její první sobota kněží byl také svátek Hromnic, svátek drahé, požehnané Matky Boží, kterou Boženka tolik milovala. Počasí bylo pochmurné, nebe zatmělé; nejsmutnější bylo, že zdálo se, že Boženka nebude moci přijati Ježíše toho dne. Velmi se roznemohla a byla nucena přijati lék. Dobrý kněz jí řekl, že nemůže přinést jí svaté přijímání, když musela porušit půst. Dobré dítě bylo hrozně sklamáno. Jak toužilo přijmouti Ježíše do svého

srdce a obětovati Jej za kněze. Vyslyší drahý Pán její modlitbu? Přijme oběť jejího života?

Boženčina nemoc rychle postupovala, takže později ráno bylo zapotřebí povolati kněze, aby ji připravil na smrt. Matka její byla velmi zarmoucená myšlenkou, že se musí rozloučit se svou dceruškou, leč neodepřela tu oběť Ježíši. Záhy tu byly škoiní Sestry, aby byly přítomny sv. přijímání Boženčinu, jež bylo posilou na její cestě na věčnost. Opakovala opět a opět: Ježíši, přijď ke mně. Jak toužím po Tobě. — Přišel kněz, aby jí dal poslední sv. přijímání zde na zemi. Sestry klečely okolo postele, držíce v rozžaté svíce. Po svatém přijímání slyšely ji šeptati: Ježíši, zůstaň se mnou; Ježíši, přijmi mou oběť, můj život za Svě kněze. — Slábla víc a více. Přítomní viděli, že anděl smrti se blíží, aby ji vzal k Ježíši. Poněnáhu vzpřímila se na loži a šeptala: Drahá Sestřičko představená, nevidíš jich mnoho, hled' mnoho. — Zdali měla vidění o mnoho kněžích, kteří budou zachráněni její obětí, anebo viděla mnoho andělů, kteří přicházeli, aby doprovodili její duši do nebe? Jen Božence to bylo známo, neb více nepromluvila. Ano, Ježíš přijal její oběť života za kněze, kteří jsou Jemu tak drazí. Božský Zahradník přišel, aby vytrhl Svoji krásnou květinu oběti a přesadil ji do nebeské zahrady, kde věčně bude kvést před Jeho trůnem.

Sestřičky v nemocnici sv. Alexe přály si, aby velp. Rada také i jim dal své novokněžské požehnání. On s ochotou jim vyhověl a šel tam dnes o druhé hodině odpoledne. Ctih. matka představená, sestra Edigna, svolala všechny ošetřovatelky, zaměstnance, lékaře i návštěvníky nemocných, aby přijali toto požehnání. Pak velp. Rada navštívil velp. Miksu, který před třemi týdny byl přidělen nejdp. biskupem Schrembssem k výpomoci do nemocnice sv. Alexe, kde velice se

může uplatnit konáním práce misionářské mezi nemocnými různých národností, neboť zná deset řečí. Byl misionářem na Alasce mezi Eskymáky po 12 let, omrzl na nohy, a proto nemohl tam nadále býti. Sotva asi půjde zpět, neb nohy má oteklé, nosí jednu zvláštní botu a jeden pantofel. Nemůže být na nohou celý den, ale mnoho dobra za ten krátký čas tam vykonal. Jde od jednoho nemocného k druhému, je velice příjemný a laskavý — pravý misionář. Kéž Bůh dopřeje mu síly a zdraví, aby ještě mnoho pro čest a slávu Jeho vykonal. Pravila jsem mu: Father, to Vaše jméno Miksa zní, jako byste byl Čech. — Upřímně se tomu zasmál a pravil: Vždyť moji pradědečkové bývali v Praze, byli Češi; pak se odstěhovali do Německa. — Mluví dosti dobře česky, polsky, ukrajinsky a jinými jazyky. Pravila jsem mu: Ty všechny uplatníš zde v nemocnici, ale toho eskymáckého nářečí myslím že nebudete muset zde užívat. — Nejdp. biskup má ho ve velké úctě, vždyť můžeme říci, že je jakýmsi mučedníkem též z lásky ku Kristu, neb že snažil se naučiti Eskymáky Boha znáti, omrzl na nohy, obětoval své zdraví.

(Pokračování.)

ELY, IOWA.

Čtená redakce a milí čtenáři!

Dnes zpráv nemám, ježto při mém stáří 83 let není mi lehké se jich dopídit. Pokud jsem opravoval obuv, přicházeli moji příznivci, dosti daleka a zprávy mi přinesli. Nyní pro stáří jsem se musel řemesla vzdát. Pokud J. C. Dvořák obchodoval se železným zbožím a měl před obchodem lavici, my starí jsme se tam scházeli, bychom si pohovořili, a já se dosti často zpráv dověděl. Nyní přestal obchodovat a mně nohy nechťejí sloužit. Užívám sice berle, ale i s nimi bídně chodím a k tomu bydlím až na konci městečka. Přece však napíši několik mimořádných řádků a dou-

fám, že se lépe zavděčím čtenářům než zprávami.

Nuže, tedy k věci! Při přehlížení starších čísel "Hlasu" padl můj zrak na článek pod ohlavičkou "Jak předejít kažení zubů?" v němž Dr. Russell W. Bunting z Michiganské university probírá kažení zubů, varuje před nemírným užíváním cukru při jídle, udržování zubů v čistotě a doporučuje pravidelnou návštěvu zubního lékaře. Ano, ano, ale kde vzít peníze, když nejsou? To nám žádný neporadí. Dále Dr. Bunting nepopírá možnost vynalezení nějakého nového preparátu, jenž by byl účinný, a než bude nalezen, povíme si, proč je zdravých zubů třeba.

Než započnu, ještě připomenou, že jsme zde jako ti mraveněčkové po zemi běhající; nevíme dne ni hodiny, ni minuty. Na toto téma učinil krásný výklad o pohrbu před více lety pí. Kateřiny Rozkové, že jsme všichni slzeli, důst. Florian Švrdlík, farář osady sv. Václava v Cedar Rapids, jenž pro zásluhy o osadu povýšen byl na arcibiskupského radu.

Nuže, nyní k věci! Když člověk bedlivě pozoruje lidstvo, tedy přijde k velikému překvapení. Většina lidí se domnívá, že má zuby pouze pro okrasu nebo ku žvýkání tabáku a gumy. Tací lidé svých zubů téměř při jídle ani nepotřebují; uříznou kus masa, trochu jej v ústech převrátí a spolknou; pokrmu moučné spláchnou dolů kávou neb jinou tekutinou. Ubohý žaludek zubů nemá, by potravu rozmělnil a pro výživu těla připravil. Ssavci přežvýkaví mohou velké kusy polykat, ptáci též, neboť Stvořitel připravil jim k tomu volátka. Člověk musí všechno rozžvýkat hned, sice zdraví v krátkém čase vypoví službu.

Jazyk zastává znamenitý úřad; bez něho je člověk zbaven řeči, při žvýkání potravy tlačí ji mezi buby, jím také ochutnává pokrmu.

Slina. Když jazyk obrací po-

travu a zuby ji rozmělňují, tu žlázy, jichž jest šest, vypouštějí slinu do pokrmu, aby ji rozmočila a pro výživu těla připravila. Zde se provozuje znamenitá lučba. V potravinách se nachází velmi mnoho škrobu a jiných látek, které slina k zažívání připravuje. Když se tato lučba slinou neprovede, tak jest v dalším postupu trávení těžké. Každé ústrojí těla jest schopno vykonávat pouze výkon svůj. Musí-li vykonávat funkce ústrojí jiného tedy hyne. Žádná tekutina nenahradí slinu a pravdu tuto si musíme zapamatovat. Pročez kdo při jídle přilíš mnoho pije, at' kávu neb jinou tekutinu (mléko vyjímaje), týž výkon sliny ruší. Já sám až po jídle vypiji koflík kávy (a ještě dost často vezmu časopis do ruky, bych na kávu na chvíli zapoměl.)

Žaludek. Když je potrava dobře rozkousaná a slinou rozpuštěná, tedy putuje pevnou trubicí, již nazýváme jícnem, do žaludku. V ústech slinou a také v jícnu se stále pokrm připravuje. V žaludku jest konec této "lučby" a proto se má jísti velice pomalu a každý pokrm dobře rozžvýkat. Žaludek jest nádržka podobající se velkému vejci. Potrava se dostane jícnem do žaludku, tam pak je jiná "lučba" za tím účelem, aby byla potrava připravena pro výživu těla. Žaludek jest vyložen žlázami, jež vydávají nakyslou šťávu, zvanou pepsin, do pokrmů. Za hodinu po požití pokrmů, když jsme se najedli polévky, nalezneme v žaludku hustou kaši. Šťáva žaludková má velikou moc na trávení masa, vajec, cukru atd. Když je vše dobře rozžvýkáno a slinou napuštěno, tedy je vše v pořádku. (Z toho vysvítá, jak nerozumné jest pít při jídle. Kdo ale je stížen nestravitelností či dyspepsií, týž at' dítě neb dospělý nesmí při jídle ničeho pít, aby musel každé sousto dobře rozžvýkat a slinou napustit.) Běda žaludku, má-li nerozumného vůdce těla! V takovém žaludku

počne potrava po čase kysat i pak hnití; žaludek podobný jest stále potažen bíle a páchne. Provádí-li se to stále, až je z toho těžká nezázivnost a různé nemoci, až třeba i smrt.

Dlouhé čili tenké střevo. Dospělý člověk má tenkých střev asi mezi 20 až 30 stopami a tlusté střevo je dlouhé mezi 5 a půl až 6 a půl stop.

Ze žaludku pokrmu přecházejí na pravé straně do tenkého střeva. Hned u vchodu do tenkého střeva vlévá se do té řídké kaše šťáva, žluč zvaná. Tato se tvoří v játrech. Účel žluče jest zastavit do jisté míry hnilobu toho, co jsme požíli. V tenkém střevě se nachází asi deset milionů jemných "klhů" či střebavek, jichž konečky jsou tak zřízeny, že má každá jakási malá ústa, a když ta kaše protéká střevem dolů, tyto střebavky se otvírají a lapají malinká tělíska pro obživu těla. Pak se opět ty střebavky křečovitě zavrou a vtlačí ta malá tělíska do krve. A tak, laskavý čtenáři, i každé dítě může pochopit, jak třeba jest dobrých zubů a jak nutno, aby pokrm byl dobře rozžvýkán; kdo ale tak nečiní, jeho tělo trpí hlad s plným žaludkem a je-li někdo takový nerozuma, tu kdyby onemocněl, jeho slabé tělo se nemůže nemoci bránit a může následovati smrt.

Zuby. Zuby potřebují veliké opatrnosti, aby se předešlo kažení. Zuby může pokaziti i vysoká horečka, na př. hlavnička či horká nemoc, neboť sklovina horkem na zubu puká, anebo i horké jídlo. Člověk nemá požívat teplejší pokrm než je krev v těle, a ta je 98 stupňů F. a nějaký zlomek stupně buď čtvrt nebo půl, a přece se požívá pokrm až 150 stupňů, hlavně polévka, at' slepičí neb hovězí; je-li příliš tučná, tuk nedovolí páře unikat a stolující se domnívá, že jest vychladlá až počne jísti. Jazyk má sice tu vlastnost, že zuby chrání, přece se však může státi, že by horká polévka mohla na

zub vniknout a sklovinu poškodit.

Velikou chybou je, že mnozí rodiče nedovolují dětkám po jídle pít kávu neb čaj, zato jim dovolují pít vodu, hlavně zimního času přímo ledovou, což je při horkém jídle na zuby přímo jed, a ještě horší letního času hlavně v městech při takovém jídle pít mléko z ledničky.

Mléko obsahuje tuk a týž dlouho drží v sobě chlad, pročez nedivme se, že tolik dětek trpí zubním kazem.

Když nedovolíte dětkám pít kávu neb čaj, učte je, aby si zvykly najísti se bez pítí, což platí i o starších. Nejen dětkám, ale i starším je mléko prospěšné, neboť obsahuje prvky, jež lékaři nazývají vitaminy; musí ale mléko z ledničky býti odražené při horkém jídle.

Chraňme všemožně své zuby od kazu, neboť pokud máme své zuby, jimž cítíme, co jíme, kdežto v umělých zubech cit není.

Jak nastane na zubu kaz či sklovina je poškozena, tu ku kosti vniká vzduch, jež dýcháme, a dráždí nerv a jsem jist, že jest nás čtenářů málo, kteří bychom nevěděli, jaký "trapič" je bolavý zub, a k tomu je čteně chudých čtenářů, že si nemohou umělé zuby opatřit.

Já dosud mám zuby své, ale vím, jakou nesnáz mají mnozí lidé s umělými zuby.

Povím Vám příklad, jež napsal starý novinář o umělých zubech, zesnulý Lou W. Don-gres:

"Vyslovuji bez černého rámečku soustrast všem ženatým mužům, kteří se zaučují jísti umělým chrupem. Co já dostal rad a všechno od ženských! Jedna skoro jako druhá: 'Kdybch se s mým starým pořádkem nevařila, byly by jeho zuby stále v sklenici.' Jiná: 'Jak nedám na mého muže pozor, již nosí zuby v kapsi!' — Tak už mně neposílejte žádné rady. Můj domácí pojede zítra do města, koupí tam šroubky a mutrlata a přišroubuje mi

to k dásním. Všem rádkyním z hloubi vděčného srdce ve svém i v jich mužů jméně děkuji."

Z toho vysvítá, jak nesnadné je umělé zuby v ústech udržet.

Již ode dávna jest známo, že kdo se přidrží suchých kůrek chlebových, že si zachová zuby dlouho zdravé. To tajemství není pouze v kůrce. Všechno to, co roste v klasech, obsahuje více méně látky, z nichž je zub složen. V pšenici je prý nejvíce fosforečných látek. Zuby stále rostou zrovna tak, jako na př. vlasy. Tedy, kdo si chce zachovat zdravé zuby, ten musí požívat pokrmu, které obsahují stavivo pro zuby. Nebude-li takových látek dosti v krvi, zub se tedy vypotřebuje. Za dávných dob, kdy nebylo mlýnů, lidé požívali obilí celé a měli zuby zdravé a dožili se vysokého věku.

Tak jako rostou různé léčivé byliny pro různé údy těla, tak roste rostlina i pro zuby. Jmenuje se sléz vysoký, sléz lékařský, sléz zahradní, anglicky: mallows, latinsky malva. Jsou

Kloubový revmatis.

V roce 1921 jsem dostala do palcových kloubů na obou rukách revmatis. Kdo podobně trpíte znáte tu bolest. V noci nelze spát a jak to dopadá s prací jistě víte. Bylo to v létě. Celé léto jsem nosila ruce ovázané, stěžující sama sobě, že Nonat jiným pomáhá, ale mě ne. Přes to ale jsem vytrvala náplasti dávat a po delším čase se to vyléčilo. Od té doby již uplynulo 17 roků a bolest se nevrátila.

Na rozličné at' suché neb otevřené bolesti se Nonat osvědčila, která bez operace vytáhne dřevěné i ocelové třísky, střely a jiné předměty v těle u-vázlé; ale musí to být

Cena Nonat jest 50c a \$1.00, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka, neb jednatele, ale nic jiného neberte, raději pište na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.,
P. O. Box 285. Altadena, California.

V Chicagu u p. F. Nanak, 1724 W. 18th Pl. — V Cleveland, O. u p. F. Krohůsek, 12718 Holborn Ave.

sice jiné druhy slézu, ale slézu vysokému se dává přednost. Sléz vysoký vyroste asi dvě stopy zvýší; je-li ale v bujně zemi, vyrostě až 4 stopy. Lupení na trsu je hladké; je-li trs bujný, má listy tmavě zelené a tučné; květ podoby zvonkovité, a bývá buď bledě červený, a čím blíže ku stopce, jest červenější. Není-li po ruce sléz vysoký, může se k tomu účelu používat slézu velikého, jinak také zvaného "vzteklík". Má okraje listů zakudrnatělé, květ drobný, tmavě bílý, anglicky: "hoolyhack". Vyrostě 6—8 stop zvýší. Šťávou z těchto slézů se natírají poškozené zuby, neb se upraví masť. Tato masť se připravuje takto: Do loje skopového se přidá tolik, co se jen přimíchá dá slézu na drobně roztlučeného, neb na masovém šrotáčku rozemletého; přidá se vody asi tolik, co bylo loje. Voda se přidává, aby se bylina v masnotě nespálila. Pak se smíšenina tato zvolna v hliněné nádobě přiklopené vaří tak dlouho, až voda vyvře. Pak se procedí skrze pevné, bílé plátno a přidá se včelího vosku; na jeden díl náplasti téměř dva díly vosku, a opět se rozpustí pohromadě. Vosk se též může přidat hned na počátku a smíšenina se míchá tak dlouho, až vystydne. Touto smíšeninou se oblepují zraněné zuby tak dlouho, až zraněné místo sroste. Vezme to sice mnoho trpělivosti a energie, ale chce-li člověk mít své zuby, musí jim věnovat péči. Nejenže musí zraněné zuby často oblepovat, musí také jíst takové pokrmy, jež obsahují kostik, aby se pomáhalo srůstu. Vše, co roste v klasech, obsahuje více méně látky, z nichž je zub složen: Pšeničný chléb, rýže, ovesná kaše, kroupy, obsahují nejvíce staviva pro zuby, a pod. Maso, ovoce, zelenina a podobné v též čas co nejméně jísti. — Potud o zábech.

Plíce. — Plíce jsou dvě: pravé a levé. Trubicí v krku, zvanou hrtan, se dostane do plic vzduch, který vdechujeme nosem anebo

ústí. Tato trubice se asi uprostřed plic rozvětluje ve dvě menší trubice, a dále se dělí ještě v menší, až je jich na tisíce. Každá ta malá trubička je potažena tenoučkou blánou a v té jsou malinké dírký, takže krev může v té síti probíhat, ale ven z plic do vzduchu nemůže. Je to upraveno asi tak, jako řešeto. Krev je na jedné straně a vzduch na druhé. Ty dírký v plicích jsou tak malé, že krev nemůže do vzduchu. Krev se pouze zbavuje látek škodlivých tělu. Ve vzduchu je krvečistitel-kyslík, a když vdýcháme vzduch do plic, tak kyslík se zamíchá do krve a jedy, krev otravující, přechází z těla naším dechem. V tom řešeti, jež plíce nazýváme, se počítá asi šest milionů těch malinkých díreček. Jimi přechází ty látky škodlivé tělu, které se do krve dostaly s těmi zdravými vstřebanými ze střev. To jsou trosky našeho těla. Však vdechovat se nikdy nemají. Naše tělo se celé za tři roky promění, tedy asi dvanáctistý díl těla se změní za den. To se musí nahradit pokrmem. Ale paliva je třeba o mnoho více.

Srdce — ta neúporná pumka, jež svým tlukotem stále, ve dne v noci, krev do plic žene, aby plíce krev zbavily kyseliny uhlíkové, pročež srdce a plíce musí pracovat společně.

V úctě Jos. Svoboda.

ST. LOUIS, MO.,

14. května 1938.

Zemřela mně věrná, drahá přítelkyně, paní Julie Radilová, osadnice svatojanská. Již odpocívá na svatém poli. Nikdy více se na tomto světě nesejdeme. Já sama churavím, ruce se mi třesou, že ani pero držet již nemohu, ale toto píši jako pozdrav a vzpomínku na moji dobrou přítelkyni. Měly jsme se jako sestry rády a jedna druhé jsme si své starosti a bolesti svěřovaly, čímž jsme nabývaly útěchy.

Ubohá v Pánu zemřelá podrobila se v nemocnici operaci, ale vše se ukázalo marným. Denně

večer jsem se za ni modlivala. Tu noc před její smrtí měla jsem o ní sen, že kněz, oblečený v kněžské roucho, skláněl se nad rakví, obloženou květinami. Ráno jsem vypravovala dceři, co se mi zdálo, a podotkla jsem, že se říká, že podobný sen přináší nějakou starost. Na to dcera pravila, že takovou starost a bolest mají u Radilů, neboť jejich syn Eduard přinesl tu smutnou zvěst, že jeho maminka zemřela.

To byla pro mne churavou těžká rána; stále jsem na ni vzpomínala a plakala. Ač jsem těžko chodila, umínala jsem si, že jí půjdu na pohřeb a prosila jsem Pána Boha, aby mne pozdravil a posilnil, bych na její pohřeb mohla jít. Prosba moje se vyplnila. Ač s bolestí, přece jsem jen pohřbu byla účastna. Bohu díky!

Těším se, že blízko sebe na hřbitově budeme odpocívat. Naše pohřební místo je jen od jejího hrobu asi 14 kroků. Dokud budu živa a budu-li jen trochu moci, tu ráda zavítám na hrob mojí drahé přítelkyně Julinky, bych se tam za ni pomodlila a si požalovala v mém soužení. Všem milým pozůstalým, panu manželovi i synům, vyslovuji tímto hluboce cítěnou soustrast. Často na v Pánu zesnulou manželku a maminku vzpomínejte modlitbou.

A Tobě, milá přítelkyně, dávám poslední "s Pánem Bohem!" a "Na shledanou!" Jsi ovšem mrtva, ale nikoliv zapomenuta! Odpocívej v pokoji!

PŘI KTERÝCH CHOROBÁCH OSVĚDČIL KLÁŠTERNÍ ČAJ SVŮJ LÉČIVÝ ÚČINEK?

Při nemocích žaludku, při chorobách žlučových, střevních, při zácpě, hemorroidách (zlaté žile) při nemocích ledvinových, revmatismu, dně, ischias, bolení hlavy, migréně, při nemocích ženských, obtížích menstruačních, jakož i v době přechodu, kornatění cév a při nemocích kožních. Máme mnoho děkovných dopisů z různých států Amerických, od těch, kteří "Klášterní Čaj" vyzkoušeli.

Cena 1 krabička \$1.00; 6 krabiček za \$5.00 poštou vyplaceno. Na C. O. D. o 15 centů více. Zaslá:

PATRIA TRADING CO.,
5132 Broadway Cleveland, Ohio.

A což Vy, babičko Chaloupková? Byla Jste v St. Louisu již několikrát, ale na mne churavou Jste zapomněla. Vždyť, jak se domnívám, Jste opět zdráva a běháte jako srnka. Tož přijďte se na mne podívat. Všecky u Vás v Glen Carbon srdečně pozdravuji, jakož i všechny čtenáře a čtenářky a jsem Vaší přítelkyně
Františka Brožová.

CLEVELAND, OHIO.

Ctěná redakce!

Prosím za uveřejnění těchto řádek.

Tímto plním slib učiněný Pánu Bohu, Panně Marii, sv. Josefu a svaté Terezičce květinice Ježíšově za vyslyšení mé prosby.

Zasílám dolar sirotkům Hesounova sirotčince, aby se mohli za naše zdraví.

Odběratelka.

WAHOO, NEBR.

Tímto vzdávám díky Pánu Ježíši v Nejsvětější Svátosti Oltářní a Matce Sedmibolestné za vyslyšení prosby.

Stará čtenářka z Nebrasky.

CÍRKEVNÍ POHŘEB SEBEVRAHA.

Dle křesťanského názoru sebevražda je jedním z nejtěžších hříchů, kterým člověk, jenž dobrovolně a s plným vědomím svého činu si bere život, sám se vylučuje z církevní společnosti. Tedy církev nemá o něho žádného zájmu. Odpírá mu církevní pohřeb a nekoná za něho žádných modliteb.

Jest však v mnohých případech sebevraždy velmi nesnadno posoudit správně odpovědnost sebevraha za jeho skutek a kněz, který je žádán o církevní pohřeb, musí se řídití osvědčením lékaře, napsaným na úmrtním listě. Napíše-li lékař na př., že sebevrah si vzal život v pomatenosti myslí, kněz i kdyby byl osobně přesvědčen, že prohlášení lékaře není správné a že mrtvý je plně odpovědný za svůj čin, nesmí mu odepřítí církevní pohřeb. Není to tedy žádné přizpůsobování mo-

derní době, nedělá to kněz pro peníze, protože se musí řídití úředním nálezem lékaře. Lékař je odpovědný za své prohlášení a činí-li nějaké prohlášení proti svému přesvědčení, dopouští se on podvodu a o něm by se mohlo říci, že jednal nečestně. Ale i když kněz podle lékařského úsudku pochovává, musí se varovati všech slavnostních obřadů, jako je asistence více kněží, slavnostní vyzvánění, průvod do kostela a také odpros na hřbitově má být co nejkratší, a tu by jednal nesprávně a proti církevním předpisům, kdyby z ohledu na rodinu nebo z jakékoliv jiné příčiny vypravil sebevrahovi slavný pohřeb, protože církev odepřením slavného pohřbu chce zdůraznit hrůzu sebevraždy a tím před ní varovati.

O sebevraždě jistě správně napsal Masaryk, že jí přibývá tam, kde ubývá náboženství. Snad by byl vhodně dodal, že je to proto, že náboženství dává člověku sílu nésti všelijaká neštěstí a trápení, která ho potkávají, a že mu pomáhá vyrovnávat se s každým zklamáním, které zažil. Říká-li se, že sebevrah je slaboch, mělo by se říci, že svou nevěrou se připravil o sílu, kterou mu mohlo náboženství vnuknouti, anebo jsa věřící člověk, že dal se nějakou vášní strhnouti, že nedbal ani hlasu svého náboženského přesvědčení, které ho mohlo převést přes všechny útrapy a snad i přes následky nesprávných činů.

Zajímavý hlas přírodopytce.

Jagadis Chandra Bose ve věku 79 let, psaly noviny mnoho o jeho znamenitých pracech a obje- Když 23. září 1937 zemřel sir vech ve fyzice a fyziologii rostlin

na výzkumném institutu v Kalcutě. Jeho velmi citlivé aparáty zachycovaly nejjemnější záchvěvy rostlin a zvětšovaly je až milionkrát. Přístroj pro asimilaci rostlin zvonil, kdykoliv rostlina vytvořila něco kyslíku. Uspával chloroformem stromy, které pak mohl přesadit bez úhony. Se- strojil přístroj, kterým zaznamenával tlukot "srdce" rostliny, což dříve nebylo možno spatřiti ani nejsilnějším drobnohledem. Objevil "roslinnou duši" a hlá- sal jednotu života v přírodě. Přímou prý demonstroval G. B. Shawovi, známému spisovateli, jak vařením rostlina umírá a tvrdil, že není nikterak méně ukrutnější usmrcovati rostliny nežli zvířata. Tedy vegetariáni— a Shaw jím jest—jsou lidé stejné krutí jako lidé požívající maso zvířat. — Nás pak nejvíce zajímá stanovisko tohoto indického učenice k otázce života psmrtného. Naši mnozí "vzdělanci" tvrdí, že po smrti není ničeho. Bose však napsal: "Živá příroda poskytuje myslícímu člo-

Pro Katolické Spolky

Zhotovujeme prápory, korouhve, odznaky, kovové pečete a máme na skladě všecky jiné spolkové potřeby. Držíme zlaté křížky a knoflíky všech katolických Jednot.

Kulaté šroub. zl. knoflíky K.D. po 65c

Jeden zlatý křížek neb knoflík..... 95c

Jeden tucet, po..... 85c

Dva tucty, po..... 80c

MARIE VESELÝ,

2418 So. Central Park Ave.

Hawthorne Sta.

Chicago, Ill.

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živa i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Missií. Jednou pro vždy příspěvek 25 centů (nikdy není třeba obnovovat.)
Také zemřelí mohou být zapsáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 West Pine Blvd. St. Louis, Mo.

věku a badatelů tolik hádanek, dosud nerozřešených, že lidský život je příliš krátký, aby se přistoupilo k řešení problému ještě těžšího, k řešení záhady posmrtného života. Já sám nenalézám v přírodě argumentu, který by svědčil proti možnosti života po smrti."—(Podle "Vesmíru".)

ČSR má 11,000,000 občanů římsko-katolické vyznání. Je to 73.54% všeho obyvatelstva. Země Moravskoslezská má 85.88% katolíků, Čechy 74.78% a Slovensko 71.61% katolíků. Církve řecko-katolická čítá 3.97% obyvatelů čsl. republiky, evangelíků všech vyznání jest 7.67% a církve československá má ve 272 obcích necelý milion příslušníků, čili asi 7 procent všeho obyvatelstva. Židů jest v ČSR sice jen 2.42%, na Slovensku však mají 4.11% a na Podkarpatské Rusi dokonce 14.11 proc. čili podle rumunského vzoru mají tam polevku Židy přesolenou. Bez vyznání jest v ČSR 5.80%.

Fazole mají léčivou moc. Již v 16. století byla hojně mezi lidem rozšířena víra, že fazole mají léčivou sílu. Odvaru z fazolí užívalo se proti nemocem kožním a z květů fazolových připravovali odvar, jehož užívali při neštovicích. Avšak ani v novější době se nezapomíná, že mají v sobě fazole léčivou moc, zvláště když se chemickými pokusy dokázalo, že alkaloid, obsažený ve fazolích, se podobá svým účinkem insulínu, a proto se jej s dobrým výsledkem může používat i při cukrovce. V novější době doporučuje se odvar z fazolí proti vyrážkám v obličeji a čaj, připravený z fazolových lusků a slupek, proti vodnatelnosti, reumatismu, proti chorobám ledvin a měchýře močového, jelikož obsahují hodně kyseliny křemičité. Dobré služby též konají při vodnatelnosti, pocházející ze slabé činnosti srdce. Čaj se připraví tím způsobem, že se dají dvě až tři hrsti slupek povařit 3—4 ho-

diny a tak dostaneme asi půl až tři čtvrtiny litru čaje, který se pije po celý den, a to chladný.

Kolik je na světě lidí? — Na zeměkouli je už přes dvě miliardy lidí (2116 milionů). Asie má 1162 milionů obyvatelů, tedy skoro 55 proc. O druhou miliardu se dělí ostatní 4 díly světa: 526 milionů má Evropa, 266 milionů Amerika, 151 milionů Afrika a toliko 11 milionů Austrálie s Oceánií. Nejvíce zalidněná je Evropa, kde na čtverečním kilometru žije průměrně 46 lidí, ale kde je ještě stále dost místa, když uvážíme, že v Belgii je na čtverečním kilometru 273 lidí, v Holandsku 250, v Anglii a v Severním Irsku 194, v Německu 144, v Itálii 138, v Čechách 138, v zemi Moravskoslezské 134. I Podkarpatská Rus se svým průměrem 58 lidí na čtverečný kilometr je zalidněnější než Evropa v průměru. Zato v ostatních dílech světa jest po této stránce místa přímo přebytek. V Austrálii a Oceánii má přibližně jedna osoba celý čtvereční kilometr. Britská říše má 516 milionů a

Čína 437 milionů. Ostatní jsou daleko za nimi, i SSSR, který má přes 170 milionů obyvatelů.

Město s nejdelším jménem. — Nachází se v Novém Zélandu a píše se: Tetaumataoikiokiwhakatangitangihangaotekoaua Tamateapokaiwhenu. Není známo, co to jméno znamená. Ale nájisto znamená jedno: neposílat tam nikomu pohlednici, neboť na adresu by se nevešlo ani pouhé jméno této obce, slavné svým způsobem.

Pytlácká historie. Okresnímu soudu ve Frenštátě bylo podáno oznámení na Jana Holuba z Čeladné, že pytláčil v revíru arcibiskupského panství na Čeladné. Mimo jiných důkazů byl dodán se spisy v papíru zabalený 1 záječí vous, který prý byl nalezen v tlumoku Jana Holuba. Tato doličná věc byla uschována v místnosti pro věci doličné. Zůstala ve spisech, které budou naftalinovány, aby moli důkaz pravdy ještě před přeličením neznížili. Vous byl změřen, napsána do spisu jeho délka, barva,

Gladiolus Rainbow Mixture

A collection of fine named
Varieties of the large
Flowering Types
IN A COMPLETE
COLOR RANGE.

Strictly Large Bulbs.

100 Bulbs—\$2.50

50 Bulbs—\$1.50

Postpaid to you.

Rev. W. A. Dostal
Fort Atkinson, Iowa.

avšak jeho tloušťka nemohla býti zjištěna, jelikož soudy do dnes nemají tak jemných měřících přístrojů. Přeličení bude velmi zajímavé, jelikož Holub povede svědky, že tento vous není ze zajíce. Dokonce jeden svědek se hlásí, že v Čeladné zajíci tak dlouhé vousy nemají. Vůbec prý je otázka, zdali vous nepatří obviněnému, nebo někomu z jeho rodiny.

Svátky tří nových světců. V kanonisačním dekretě jsou stanoveny svátky tří nových světců. Svátého Ondřeje Boboly bude slaveno 16. května, sv. Jana Leonardiho 9. října a sv. Salvatora da Horta 18. března. Bude mít tedy nový polský světec sv. Ondřej Bobola svátek týž den jako náš sv. Jana Nepomucký. Kéž je to symbolem naší potřebné svornosti. V pondělí velikonoční konala se v Římě v jesuitském chrámě al Gesú, kde jsou uloženy relikvie sv. Ondřeje Boboly, velká slavnost. Za přítomnosti

polského episkopátu a obrovské pouti polských katolíků měl pontifikální mši svatou arcibiskup-metropolita Ilovský Twardowski. Nadšené kázání měl známý jezuita P. J. Rostworowski.

U advokáta. "Předložil jste účet dlužníku?" ptá se advokát klienta. — "Předložil." — "A co říkal?" — "Abych šel k čertu." "Tak? A co jste udělal potom?" "Šel jsem k vám, pane doktore."

Jak se to vezme. "Tak jsem slyšel, že slečna Lidka odmítla tvé nabídnutí k sňatku." — "Kdo ti to mohl říci? To není pravda, ona jen řekla, že než by si mne vzala, že se raději utopí."

"Sebedůvěra." "Hledám ženu," pravil cizinec ve dveřích pensio-nu, "jejíž jméno jsem zapoměl. Vím jen, že žije zde v sousedství. Mohu ji však velmi dobře popsat. Je neobyčejně krásná, má bílou a růžovou plet', ouška jako lastury, oči jako hvězdy a vlasy, které by jí bohyně mohla závidět." — "Takovou bohužel neznám," řekla rozpačitě panská. Náhle se nahoře na schodech ozve ženský hlas: "Jano, řekněte pánovi, že hned přijdu."

Důkladný. Příruční: "Pane šéfe, tady je ta faktura. Desetkrát jsem ji sečetl." — Šéf: "To se mi líbí!" — Příruční: "A tady je lístek s těmi deseti výsledky."

Cenný dárek čtenářkám České Ženy

S každou objednávkou na M. V. Apona Thé za \$1.00 — obdržíte úplně zdarma, jednu padesáticentovou krabici kráslivého, Apona nového prášku na obličej. — Budete mile překvapeny tímto první třídy kosmetickým přípravkem. Prášek je neškodný, jemný, dobře přiléhající a na pleti neviditelný. Dá hned po použití svěží, krásný, příjemný, libezný vzhled. Má delikátní nežnou vůni, hodí se na každou plet' a dán je do ozdobné krabice.

Marie Votýpkové Apona Thé je v tisíci rodinách vážených a pokročilých krajanů, oblíbeným lékem. Mírně, působivě účinkuje, přináší veselou náladu, svěží krev, volnou stolicí, sílu a zdraví, všem kteří udržují si s ním játra, ledviny, žaludek, žluč a moč i zaživací a odváděcí ústroje—pročištěné od všech nezdružných, jedovatých látek. Příjemné k užívání. Je spolehlivý lék pro těžko pracující otce, osvěžovatel drahé matičky, výborný pro stařečky a nejlepším přírodním lékem pro Vaše milované dítky. Cena velké rodinné krabice na dlouhou stačící—\$1.00, vyplaceně. S každou objednávkou Vaší jednoho M. V. Apona Thé za \$1.00 — zašlu úplně zdarma jeden prášek na obličej za 50 centů. Máte obojí v ceně \$1.50 za \$1.00 vyplaceně. Tyto neobyčejné výhody jsou jen u mě k dostání, do 31. prosince 1938. Oba tyto přípravky učiní i hezký, milý dárek přátelům a známým od Vás. Marie Votýpka, 120 E. Wayne St., So. Bend, Ind.

Velmi cenná premie ZDARMA! "Povídka mého života" . . .

napsaná továrníkem Fr.
Vlčkem z Cleveland, O.

Kniha tato není žádný suchý životopis, je to zajímavý román. Je to pravdivá povídka českého přistěhovalce, který zvítězil nad mnohými a těžkými překážkami, které mu neznámá země v cestu kladla, avšak svou pracovitostí a rozhledem domohl se úspěchu a uznání.

Jsou to vlastně dějiny nás všech, jenom že mnohý z nás padl a jen některý se vyšvihl v tom těžkém životním zápasu zde v cizině.

Každý si tuto krásnou a poučnou knihu rád přečte. Je o 365 stranách, ilustrovaná a má kupní cenu více než \$1.00.

DOSTANETE JI ZDARMA. KDYŽ NÁM ZISKÁTE NOVOU ODBĚRATELKU "ČESKÉ ŽENY" - A TO NEJEN VY, ALE TEŽ I NOVÁ ODBĚRATELKA "ČESKÉ ŽENY".

Pokuste se tedy získat nové čtenářky, čímž nám usnadníte vydávání a zlepšování Vašeho oblíbeného časopisu. Chcete-li ji nou knižní, rovnocennou premií, pak pište na adresu:

ČESKÁ ŽENA

1611 SOUTH 11th STREET

ST. LOUIS, MO.

Zvláštní "seznamovací" nabídka pro milovnice a milovníky květin.

48 jednoletých a dvouletých sazenic vytrvalých květin, 13 krásných a nejoblíbenějších druhů za **POUHÝ \$1.10** poštou vyplaceně. —

Úplné uspokojení zaručeno

Sweet William (Hvozdičky)

WREXHAM a Gold Medal OSTROŽKY (Delphinium), nádherné druhy obrovských květů různého zbarvení.
ČÍNSKÉ OSTROŽKY (Chinese Delph.) bílé a modře kvetoucí květiny které kvetou od jara až do tuhých mrazů.
HVOZDÍKY (Sweet William), krásná květina mnoha barev.
ZVONKY (Canterbury Bells), nádherné zvoncovité květy různého zbarvení.
SLZÍČKY (Garden Pinks), velmi vonné, karafiát. podobné květiny mnoha barev.
MÁKY (Oriental Poppy), velmi oblíbená květina obrovských květů.
KOPRETINY (Daisies), krásné bílé a různobarevné kopretiny.
MACOŠKY (Pansy), MEČÍKY (Gladiolus), LEN ZAHRADNÍ (Linum), KRÁ-SNOOČKA (Coreopsis), a jiné druhy.

Zvonky (Canterbury Bell)

PREMIE! PREMIE!!!

Objednáte-li dříve než naše zásoba bude vyčerpána, přidáme k této neobyčejné nabídce

ÚPLNĚ ZDARMA:

1 REGAL LILY (dvouletá hlíza), jedna z nejkrásnějších a nejoblíbenější lilí bílé barvy.

1 NOVI BELGI VYTRVALÉ ASTRY, nový druh aster s nachově zbarvenými květy.

Tato nádherná skupina květin, za kterou musili byste zaplatiti od \$3.00 od \$3.50 všude jinde, bude VÁM zaslána v nejlepší čas k sázení za **POUHÝ \$1.10 POŠTOU VYPLACENĚ, USPOKOJENÍ ZARUČENO. OBJEDNEJTE DNES DOKUD ZÁSoba STAČÍ.**

DO KANADY jest velmi obtížno zasílat sazenice, proto je tam nezasíláme. Na požádání zašleme semena.

Vaše objednávky adresujte:

"Česká Žena"

1611 SOUTH 11th STREET

ST. LOUIS, MO.

Získáte-li nám novou odběratelku, zašleme Vám tyto sazenice zdarma

"Omlazení". Babička Nováková přišla od kadeřníka s uštědrnými vlasy. "Že už teď nevypadám jako babička?" povídala hrdě malému Adolfkovi. "Ne," zní odpověď, "teď vypadáš jako dědeček."

Přísná dieta. Panu Moserovi zakázal lékař kouření. Vlastně ne úplně, ale natolik, že mu dovolil vykouřit po obědě pouze jediný doutník. Za týden přišel Moser k lékaři. "Přímo skvěle vypadáte," zářil lékař, "vidíte,

jak snadno se člověk vyléčí, když dbá přesně lékařských předpisů. To je přímo zázračné." — "Ani bych nemyslel," odpovídá pacient, "kdybyste vy, pane doktore, denně pětikrát obědval, tak byste vypadal také lépe."